

«Զանգեզուրի պղնձամուխրդենային կոմբինատ» ՓԲԸ

**Համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններ
2024թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար**

Բովանդակություն

Անկախ աուդիտորական եզրակացություն	3
Ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվություն	6
Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին համախմբված հաշվետվություն	7
Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին համախմբված հաշվետվություն	8
Դրամական հոսքերի մասին համախմբված հաշվետվություն	9
Համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ	10



«Բեյ-Փի-Էմ-Ջի Արմենիա» ՍՊԸ
Հայաստանի Հանրապետություն, Երևան 0010
Վ. Սարգսյան փ. 26/1
«Էրեբունի Պլազա» բիզնես կենտրոն, 8-րդ հարկ
Հեռախոս + 374 (10) 595 999
Կայք www.kpmg.am

Անկախ աուդիտորական եզրակացություն

**«Հանգեզուրի պղնձամոլիբդենային կոմբինատ» ՓԲԸ-ի
բաժնետերերին և Տնօրենների խորհրդին**

Opinion

Մենք աուդիտի ենք ենթարկել «Հանգեզուրի պղնձամոլիբդենային կոմբինատ» ՓԲԸ-ի («Ընկերություն») և վերջինիս դուստր ընկերությունների («Խումբ») համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները, որոնք ներառում են ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունը՝ առ 31 դեկտեմբերի 2024թ. և այդ ամսաթվին ավարտված տարվա շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի, սեփական կապիտալում փոփոխությունների և դրամական հոսքերի մասին համախմբված հաշվետվությունները, ինչպես նաև համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրությունները, որոնք ներառում են հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության էական մասերը և այլ բացատրական տեղեկատվություն:

Մեր կարծիքով կից համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները բոլոր էական առումներով ճշմարիտ են ներկայացնում խմբի համախմբված ֆինանսական վիճակը 2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ և նշված ամսաթվին ավարտված տարվա համախմբված ֆինանսական արդյունքները և համախմբված դրամական հոսքերը՝ Հաշվապահական հաշվառման միջազգային ստանդարտների խորհրդի կողմից հրապարակված ՖՀՍՄ հաշվապահական հաշվառման ստանդարտների (ՖՀՍՄ հաշվապահական հաշվառման ստանդարտներ) համաձայն:

Կարծիքի հիմք

Մենք աուդիտն իրականացրել ենք Աուդիտի միջազգային ստանդարտներին (ԱՄՍ) համապատասխան: Այդ ստանդարտներից բխող մեր պատասխանատվությունը լրացուցիչ ներկայացված է մեր եզրակացության «Աուդիտորի պատասխանատվությունը համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար» բաժնում: Մենք անկախ ենք խմբից՝ համաձայն Հաշվապահների Էթիկայի միջազգային ստանդարտների խորհրդի կողմից հրապարակված Պրոֆեսիոնալ հաշվապահի Էթիկայի միջազգային կանոնագրքի (ներառյալ՝ Անկախության միջազգային ստանդարտները) (ՀԷՄՍԽ կանոնագիրք) և Հայաստանի Հանրապետությունում համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի նկատմամբ կիրառելի Էթիկայի պահանջների, և կատարել ենք Էթիկայի գծով մեր այլ պարտականություններն այդ պահանջներին և ՀԷՄՍԽ կանոնագրքին համապատասխան: Մենք գտնում ենք, որ մեր կողմից ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցները բավարար և համապատասխան հիմք են հանդիսանում մեր կարծիքն արտահայտելու համար:

Ղեկավարության և կառավարման օղակներում գտնվող անձանց պատասխանատվությունը համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների համար

Ղեկավարությունը պատասխանատու է ՖՀՄՍ հաշվապահական հաշվառման ստանդարտների համաձայն համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման և ճշմարիտ ներկայացման, և այնպիսի ներքին հսկողության համար, որն ըստ ղեկավարության, անհրաժեշտ է խարդախության կամ սխալի հետևանքով էական խեղաթյուրումներից զերծ համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումն ապահովելու համար:

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստելիս ղեկավարությունը պատասխանատու է իմբի անընդհատ գործելու կարողության գնահատման համար՝ անհրաժեշտության դեպքում բացահայտելով անընդհատությանը վերաբերող հարցերը, ինչպես նաև հաշվապահական հաշվառման անընդհատության հիմունքը կիրառելու համար, եթե ղեկավարությունը չունի խումբը լուծարելու կամ իմբի գործունեությունը դադարեցնելու մտադրություն, կամ չունի այդպես չվարվելու իրատեսական այլընտրանք:

Կառավարման օղակներում գտնվող անձինք պատասխանատու են իմբի ֆինանսական հաշվետվողականության գործընթացի վերահսկման համար:

Աուդիտորի պատասխանատվությունը համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների համար

Մեր նպատակն է ձեռք բերել ողջամիտ հավաստիացում առ այն, որ համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններն, ամբողջությամբ վերցված, զերծ են էական խեղաթյուրումներից, անկախ դրանց խարդախության կամ սխալի հետևանքով առաջացման հանգամանքից և ներկայացնել մեր կարծիքը ներառող աուդիտորական եզրակացություն: Ողջամիտ հավաստիացումը բարձր մակարդակի հավաստիացում է, սակայն այն չի երաշխավորում, որ ԱՄՍ-ներին համապատասխան իրականացված աուդիտի ընթացքում միշտ կհայտնաբերվի էական խեղաթյուրումներ, երբ առկա է: Խեղաթյուրումները կարող են առաջանալ խարդախության կամ սխալի հետևանքով և համարվում են էական, երբ խելամոռրեն կարող է ակնկալվել, որ դրանք, առանձին կամ միասին վերցրած, կազդեն համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների օգտագործողների՝ այդ համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների հիման վրա կայացվող տնտեսական որոշումների վրա:

Որպես ԱՄՍ-ներին համապատասխան աուդիտի մաս, աուդիտի ողջ ընթացքում մենք կիրառում ենք մասնագիտական դատողություն և պահպանում մասնագիտական կասկածամտություն: Ի լրումն՝

- որոշակիացնում և գնահատում ենք խարդախության կամ սխալի պատճառով համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների էական խեղաթյուրման ռիսկերը, նախագծում և իրականացնում ենք աուդիտորական ընթացակարգեր այդ ռիսկերին արձագանքելու նպատակով և ձեռք ենք բերում աուդիտորական ապացույցներ, որոնք բավարար և համապատասխան հիմք են հանդիսանում մեր կարծիքի համար: Խարդախության պատճառով առաջացած էական խեղաթյուրումը չհայտնաբերելու ռիսկն ավելի բարձր է, քան սխալի պատճառով էական խեղաթյուրումը չհայտնաբերելու ռիսկը, քանի որ խարդախությունը կարող է ներառել հանցավոր համաձայնություն, զեղծարարություն, միտումնավոր բացթողումներ, սխալ ներկայացումներ կամ ներքին հսկողության համակարգի շրջանցում:
- պատկերացում ենք կազմում աուդիտին վերաբերող ներքին հսկողության մասին՝ տվյալ հանգամանքներին համապատասխան աուդիտորական ընթացակարգեր նախագծելու, և ոչ թե իմբի ներքին հսկողության արդյունավետության վերաբերյալ կարծիք արտահայտելու համար:
- գնահատում ենք կիրառված հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության տեղին լինելը և ղեկավարության կողմից կատարած հաշվապահական հաշվառման գնահատումների և կից բացահայտումների ողջամտությունը:

- եզրահանգում ենք ղեկավարության կողմից հաշվապահական հաշվառման անընդհատության հիմունքի կիրառման տեղին լինելու վերաբերյալ և, հիմնվելով ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցների վրա՝ գնահատում ենք, արդյոք առկա է էական անորոշություն դեպքերի կամ հանգամանքների հետ կապված, որոնք կարող են նշանակալի կասկած հարուցել խմբի անընդհատ գործելու կարողության վերաբերյալ: Եթե մենք եզրահանգում ենք, որ առկա է էական անորոշություն, մեզանից պահանջվում է մեր աուդիտորական եզրակացությունում ուշադրություն հրավիրել համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների համապատասխան բացահայտումներին, կամ, եթե այդ բացահայտումները բավարար չեն, ձևավորել մեր կարծիքը: Մեր եզրահանգումները հիմնված են միևնույն մեր աուդիտորական եզրակացության ամսաթիվը ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցների վրա: Այնուամենայնիվ, ապագա դեպքերը կամ հանգամանքները կարող են հանգեցնել խմբի կողմից անընդհատության հիմունքի կիրառման դադարեցմանը:
- գնահատում ենք համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների ընդհանուր ներկայացումը, կառուցվածքը և բովանդակությունը, ներառյալ բացահայտումները, ինչպես նաև համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների հիմքում ընկած գործարքների և դեպքերի ճշմարիտ ներկայացումը:
- պլանավորում և իրականացում ենք խմբի աուդիտը խմբի կազմի մեջ մտնող կազմակերպությունների կամ բիզնես միավորների ֆինանսական տեղեկատվության վերաբերյալ բավարար համապատասխան աուդիտորական ապացույցներ ձեռք բերելու համար՝ որպես հիմք խմբի ֆինանսական հաշվետվությունների վերաբերյալ կարծիք ձևավորելու նպատակով: Մենք պատասխանատու ենք խմբի աուդիտի նպատակով իրականացվող աշխատանքի ուղղորդման, հսկողության և վերանայման համար: Մենք ամբողջովին պատասխանատու ենք մեր աուդիտորական կարծիքի համար:

Կառավարման օդակներում գտնվող անձանց, ի թիվս այլ հարցերի, մենք տեղեկացնում ենք աուդիտի պլանավորված շրջանակի և ժամկետների, աուդիտի ընթացքում հայտնաբերված նշանակալի հարցերի, ներառյալ՝ ներքին հսկողությանը վերաբերող նշանակալի թերությունների մասին:

Այս անկախ աուդիտորական եզրակացության ներկայացման համար հիմք հանդիսացող աուդիտի համար պատասխանատու գործընկերն է՝

Դավիթ Շամշյան
Առաջադրանքի համար
պատասխանատու գործընկեր

KPMG Armenia

«Զեյ-Փի-Էմ-Ջի Արմենիա» ՍՊԸ
17 ապրիլի 2025թ.

Իրինա Գևորգյան
Ղեկավար գործընկեր
«Զեյ-Փի-Էմ-Ջի Արմենիա» ՍՊԸ-ի տնօրեն



Ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվություն առ 31 դեկտեմբերի 2024թ.

հազ. դրամ	Ծնթգ.	31 դեկտեմբերի 2024թ.	31 դեկտեմբերի 2023թ.
Ակտիվներ			
Հիմնական միջոցներ և օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ	15	242,090,480	220,544,139
Մակարացման գծով ակտիվ	16	51,548,069	34,126,874
Պաշարներ	19	-	27,575,718
Ոչ նյութական ակտիվներ		3,281,663	688,147
Տրամադրված փոխառություններ	18	-	71,217,495
Կանխավճարներ ոչ ընթացիկ ակտիվների համար	17	15,795,223	14,198,232
Այլ ոչ ընթացիկ ակտիվներ		458,779	438,239
Ոչ ընթացիկ ակտիվներ		313,174,214	368,788,844
Պաշարներ	19	48,777,619	39,179,761
Տրամադրված փոխառություններ	18	4,596,479	7,815,161
Կանխավճարներ ընթացիկ ակտիվների համար	17	6,885,124	12,334,627
Պետական բյուջեից փոխհատուցվող ռոյալթի		19,854,778	-
Փոխհատուցվող ԱԱՀ		928,564	4,552,977
Հետաձգված ԱԱՀ		477,069	299,405
Կանխավճարներ այլ հարկերի գծով		817,166	5,825,534
Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր	20	28,746,830	37,550,000
Ավանդներ բանկերում	22	-	1,006,904
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	21	33,615,588	12,264,564
Այլ ընթացիկ ակտիվներ		8,894	16,463
Ընթացիկ ակտիվներ		144,708,111	120,845,396
Ընդամենն ակտիվներ		457,882,325	489,634,240
Սեփական կապիտալ			
Բաժնետիրական կապիտալ	23	54,966,680	54,966,680
Էմիսիոն եկամուտ		18,167,106	18,167,106
Զբաղիված շահույթ		189,722,218	294,076,569
Ընդամենը սեփական կապիտալ		262,856,004	367,210,355
Պարտավորություններ			
Վարկեր և փոխառություններ	25	64,935,327	17,848,538
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	26	2,704,459	3,441,069
Պահուստներ	24	4,171,023	3,546,636
Հետաձգված հարկային պարտավորություններ	14	24,077,801	20,145,795
Ոչ ընթացիկ պարտավորություններ		95,888,610	44,982,038
Վարկեր և փոխառություններ	25	34,407,989	10,857,492
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	26	736,610	665,851
Պահուստներ	24	3,514,866	2,898,338
Պայմանագրի գծով պարտավորություններ	28	2,956,496	16,676,447
Վճարվելիք շահութահարկ		8,372,998	15,014,759
Վճարվելիք ռոյալթի		-	12,318,515
Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր	27	49,148,752	19,010,445
Ընթացիկ պարտավորություններ		99,137,711	77,441,847
Ընդամենը պարտավորություններ		195,026,321	122,423,885
Ընդամենը սեփական կապիտալ և պարտավորություններ		457,882,325	489,634,240

Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին համախմբված հաշվետվություն 2024թ. համար

հազ. դրամ	Ծնթգ.	2024թ.	2023թ.
Հասույթ	6	279,882,341	312,305,560
Վանառքի ինքնարժեք	7	(139,211,207)	(117,212,195)
Համախառն շահույթ		140,671,134	195,093,365
Իրացման ծախսեր	8	(5,310,595)	(6,272,753)
Վարչական ծախսեր	9	(20,371,162)	(20,578,414)
Նվիրատվություններ սոցիալական ծրագրերին	10	(8,549,810)	(9,244,113)
Այլ եկամուտ		497,078	557,021
Ռոյալթիի գծով ծախս (1-ին բաղադրիչ)	11	(11,374,648)	(14,091,624)
Այլ ծախսեր	11	(7,441,471)	(8,203,325)
Ակնկալվող պարտքային կորուստների (պահուստ)/հակադարձում		(176,959)	81,066
Գործառնական գործունեության արդյունքներ		87,943,567	137,341,223
Ֆինանսական եկամուտ	12	5,650,816	5,013,971
Ֆինանսական ծախսեր	12	(4,300,593)	(3,079,753)
Չուտ (կորուստ)/օգուտ փոխարժեքային տարբերություններից		(5,370,426)	3,059,093
Շահույթ մինչև շահութահարկով հարկումը		83,923,364	142,334,534
Շահութահարկի գծով ծախս	14	(38,761,492)	(66,723,555)
Տարվա շահույթ և ընդամենը համապարփակ ֆինանսական արդյունք		45,161,872	75,610,979

Հաստատվել և ստորագրվել է համբի ղեկավարության կողմից 2025թ. ապրիլի 17-ին:

Ռոման Խուրդովի
Գլխավոր տնօրեն



Զուլմաս Մելիքյան
Գլխավոր հաշվապահ

Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին համախմբված հաշվետվություն 2024թ. համար

հազ. դրամ	Բաժնետիրական կապիտալ	Էմիսիոն եկամուտ	Չբաշխված շահույթ	Ընդամենը սեփական կապիտալ
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2023թ.	54,966,680	18,167,106	222,198,156	295,331,942
Ընդամենը համապարփակ ֆինանսական արդյունք				
Տարվա շահույթ	-	-	75,610,979	75,610,979
Ընդամենը տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունք	-	-	75,610,979	75,610,979
Գործառնություններ Խմբի սեփականատերերի հետ				
Շուկայականից ցածր տոկոսադրույքով տրված երկարաժամկետ փոխառությունների անվանական արժեքի և իրական արժեքի տարբերությունը սկզբնական ճանաչման պահին (Ծնթգ. 18)	-	-	(2,987,580)	(2,987,580)
Երկարաժամկետ դեբիտորական պարտքերի անվանական արժեքի և իրական արժեքի տարբերությունը սկզբնական ճանաչման պահին (Ծնթգ. 20)	-	-	(744,986)	(744,986)
Ընդամենը գործառնություններ Խմբի սեփականատերերի հետ	-	-	(3,732,566)	(3,732,566)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2023թ.	54,966,680	18,167,106	294,076,569	367,210,355
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2024թ.	54,966,680	18,167,106	294,076,569	367,210,355
Ընդամենը համապարփակ ֆինանսական արդյունք				
Տարվա շահույթ	-	-	45,161,872	45,161,872
Ընդամենը տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունք	-	-	45,161,872	45,161,872
Գործառնություններ Խմբի սեփականատերերի հետ				
Շուկայականից ցածր տոկոսադրույքով տրված երկարաժամկետ փոխառությունների անվանական արժեքի և իրական արժեքի՝ սկզբնական ճանաչման պահին տարբերության հակադարձում վաղաժամ մարման արդյունքում (Ծնթգ. 18)	-	-	2,483,777	2,483,777
Հայտարարված շահաբաժիններ	-	-	(152,000,000)	(152,000,000)
Ընդամենը գործառնություններ Խմբի սեփականատերերի հետ	-	-	(149,516,223)	(149,516,223)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2024թ.	54,966,680	18,167,106	189,722,218	262,856,004

Դրամական հոսքերի մասին համախմբված հաշվետվություն 2024թ. համար

հազ. դրամ	2024թ.	2023թ.
Ճահույթ մինչև հարկումը	83,923,364	142,334,534
<i>Ճշգրտումներ՝ մինչև հարկումը շահույթը զուտ դրամական հոսքերի հետ համադրելու համար</i>		
Մաշվածություն և ամորտիզացիա	23,353,475	23,529,826
Արժեզրկումից կորուստներ	474,151	2,008,637
Չուտ կորուստ/(օգուտ) փոխարժեքային տարբերություններից	5,370,426	(3,059,093)
Վաճառք՝ ոչ դրամական հատուցմամբ	(13,013,257)	(14,421,453)
Տարվա ընթացքում ձևավորված/(օգտագործված) պահուստ	620,153	(156,484)
Պաշարների արժեքի (հակադարձում)/նվազում	(75,357)	4,354
Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ներդրումների արժեզրկում	-	657,292
Պարտքային կորուստների գծով ծախս/(վերականգնում)	176,959	(81,066)
Չուտ ֆինանսական եկամուտ	(1,350,223)	(1,934,218)
<i>Շրջանառու կապիտալի ճշգրտումներ</i>		
Պաշարների նվազում/(աճ)	18,373,940	(8,197,133)
Կանխավճարների նվազում/(աճ)	5,048,237	(6,045,056)
Փոխհատուցվող ռոյալթիի աճ	(10,933,184)	-
Փոխհատուցվող ԱԱՀ-ի նվազում/(աճ)	3,624,413	(984,475)
Հետաձգված ԱԱՀ-ի աճ	(177,664)	(55,950)
Այլ հարկերի գծով կանխավճարների նվազում	5,008,368	2,815,517
Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքերի նվազում/(աճ)	8,403,433	(806,124)
Այլ ընթացիկ ակտիվների (աճ)/նվազում	(31,541)	104,041
Պայմանագրի գծով պարտավորությունների (նվազում)/աճ	(13,591,920)	4,187,908
Վճարվելիք ռոյալթիի նվազում	-	(3,338,078)
Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքերի աճ/(նվազում)	3,335,952	(524,630)
Այլ ֆինանսական պարտավորությունների նվազում	-	(2,351,219)
Դրամական հոսքեր գործառնական գործունեությունից՝ մինչև շահութահարկի վճարումը	118,539,725	133,687,130
Վճարված շահութահարկ	(20,610,845)	(17,738,848)
Վճարված ռոյալթի (2-րդ և 3-րդ բաղադրիչներ)	(43,337,859)	(23,490,510)
Գործառնական գործունեությունից ստացված զուտ դրամական հոսքեր	54,591,021	92,457,772
Ներդրումային գործունեություն		
Հիմնական միջոցների ձեռքբերում	(38,904,367)	(28,952,333)
Ոչ նյութական ակտիվների ձեռքբերում	(3,021,167)	(499,938)
Մուտքեր հիմնական միջոցների վաճառքից	689,596	244,506
Ներդրումներ մակաբաժան գծով ակտիվում	(17,421,195)	(13,907,663)
Ավանդների տեղաբաշխում բանկերում	(2,084,664)	(39,601,980)
Մուտքեր բանկային ավանդներից	3,118,852	46,453,180
Փոխառությունների (տրամադրում) / մարում (Ծնթ. 18՝ ոչ դրամական գործառնություններ)	2,981,020	(45,641,070)
Ստացված տոկոսներ	1,344,508	2,606,371
Ներդրումային գործունեության համար օգտագործված զուտ դրամական հոսքեր	(53,297,417)	(79,298,927)
Ֆինանսական գործունեություն		
Մուտքեր վարկերից և փոխառություններից	142,920,348	11,642,788
Վարկերի և փոխառությունների մարում	(61,572,929)	(33,192,652)
Վարձակալության գծով պարտավորությունների վճարում	(665,851)	(152,478)
Վճարված տոկոսներ	(1,871,439)	(1,562,644)
Վճարված շահաբաժիններ	(55,974,502)	-
Ֆինանսական գործունեությունից ստացված/ ֆինանսական գործունեության համար (օգտագործված) զուտ դրամական հոսքեր	22,835,627	(23,264,986)
Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների զուտ աճ/(նվազում)	24,129,231	(10,106,141)
Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները առ 1 հունվարի	12,264,564	21,548,194
Արտաբյուրյին փոխարժեքի տատանումների ազդեցությունը դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների վրա	(2,778,207)	822,511
Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները առ 31 դեկտեմբերի (Ծնթ. 21)	33,615,588	12,264,564

2024թ. համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

Ծանոթագրություն	Էջ	Ծանոթագրություն	Էջ
1. Հաշվետու ընկերություն	11	21. Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	24
2. Հաշվապահական հաշվառման հիմունքներ	12	22. Ավանդներ բանկերում	24
3. Փունկցիոնալ և ներկայացման արժույթ	12	23. Կապիտալ և պահուստներ	25
4. Գնահատումների և դատողությունների օգտագործում	12	24. Պահուստներ	25
5. Սեզմենտային հաշվետվություններ	14	25. Վարկեր և փոխառություններ	27
6. Հասույթ	14	26. Վարձակալության գծով պարտավորություններ	29
7. Վաճառքի ինքնարժեք	15	27. Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր	29
8. Իրացման ծախսեր	16	28. Պայմանագրի գծով պարտավորություններ	30
9. Վարչական ծախսեր	16	29. Իրական արժեք և ռիսկերի կառավարում	31
10. Նվիրատվություններ սոցիալական ծրագրերին	16	30. Կապիտալ ծախսումների պարտավորվածությունները	39
11. Այլ ծախսեր	17	31. Պայմանական դեպքեր	40
12. Ֆինանսական եկամուտ/(ծախսեր)	17	32. Գործառնական ռիսկեր	41
13. Անձնակազմի գծով ծախսեր	17	33. Կապակցված կողմեր	42
14. Շահութահարկ	18	34. Չափման հիմունքներ	43
15. Հիմնական միջոցներ և օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ	20	35. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության էական մասեր	44
16. Մակարացման գծով ակտիվ	21	36. Դեռևս չկիրառվող նոր ստանդարտներ և մեկնաբանություններ	57
17. Կանխավճարներ	21		
18. Տրամադրված փոխառություններ	22		
19. Պաշարներ	22		
20. Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր	23		

1. Հաշվետու ընկերություն

(ա) Հայաստանի գործարար միջավայրը

Խումբն իր գործունեությունն իրականացնում է Հայաստանում: Հետևաբար, Խմբի գործունեության վրա ազդեցություն են ունենում Հայաստանի տնտեսությունը և ֆինանսական շուկան, որին բնորոշ են զարգացող շուկայի հատկանիշներ: Իրավական, հարկային և օրենսդրական համակարգերը շարունակում են զարգանալ, սակայն կարող են ունենալ տարբեր մեկնարանություններ և ենթակա են հաճախակի փոփոխությունների, ինչը, այլ իրավական և ֆինանսական խոչընդոտների հետ մեկտեղ, լրացուցիչ բարդություններ է ստեղծում Հայաստանում գործող կազմակերպությունների համար: Բացի այդ, շարունակական բնույթ կրող ռազմական հակամարտությունը Հայաստանի և Ադրբեյջանի միջև, որի արդյունքում Լեռնային Ղարաբաղի տարածքն անցավ Ադրբեյջանի վերահսկողության ներքո 2023թ. սեպտեմբերին, և Ռուսաստանի Դաշնության և Ուկրաինայի միջև շարունակվող ռազմական հակամարտությունը մեծացրել է անորոշությունը գործարար միջավայրում: Հայաստանի և Ադրբեյջանի միջև իրավիճակը շարունակում է լարված մնալ՝ երկրների միջև սահմանագատման և սահմանագատման շուրջ շարունակվող տարաձայնությունների պատճառով:

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններն արտացոլում են Խմբի գործունեության և ֆինանսական վիճակի վրա դեկլարության՝ Հայաստանի գործարար միջավայրի ազդեցության գնահատականը: Ապագա գործարար միջավայրը կարող է տարբերվել դեկլարության գնահատականից:

(բ) Կառուցվածքը և հիմնական գործունեությունը

«Չանգեզուրի պղնձամոլիբդենային կոմբինատ» ՓԲԸ-ն («Ընկերություն») և իր դուստր ընկերությունը՝ «Լեռ-Էքս» ՍՊԸ-ն («Դուստր ընկերություն»), միասին կազմելով Խումբ («Խումբ») փակ բաժնետիրական ընկերություն և սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերություն են՝ Հայաստանի Հանրապետության Քաղաքացիական օրենսգրքի սահմանման համաձայն: Ընկերությունը հիմնադրվել էր որպես պետական ձեռնարկություն 1952թ-ին: 2005թ. հունվարի 1-ին Ընկերությունը սեփականաշնորհվեց կառավարության 2004թ. դեկտեմբերի 9-ի թիվ 1677-Ա որոշման համաձայն:

Ընկերության հիմնական գործունեության փաստացի վայրը և իրավաբանական հասցեն է՝ Հայաստանի Հանրապետություն, Սյունիքի մարզ, Քաջարան, Լեռնագործների փող. 18:

Խմբի հիմնական գործունեությունը հանքարդյունաբերությունն է, պղնձի և մոլիբդենի խտանյութի արտադրությունը: Պատրաստի արտադրանքն իրացվում է հիմնականում պղնձի և մոլիբդենի խտանյութի տեսքով: Խմբի գործունեությունը կարգավորվում է Խմբի և Էներգետիկ ենթակառուցվածքների և բնական պաշարների նախարարության միջև կնքված Լիցենզիայի պայմանագրերով («Լիցենզիայի պայմանագրեր»): Լիցենզիայի պայմանագրերի համաձայն՝ Խմբի գործունեությունը լիցենզավորված է մինչև 2041թ.:

2021թ. ընթացքում Խմբի բաժնետոմսերի 60%-ը Ընկերությունը վաճառել է «Արդյունաբերական Ընկերություն» ԲԸ-ին: «Արդյունաբերական Ընկերություն» ԲԸ-ն Խմբի բաժնետոմսերի 15%-ը նվիրաբերել է Հայաստանի Հանրապետության կառավարությանը: 2021թ. նոյեմբերին Խմբի բաժնետոմսերի 15%-ը վաճառվել է «Ուրբանեվենտ պլուս» ՍՊԸ-ին (Խմբի համատեղ հսկողության ներքո գտնվող ընկերություն):

2024թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Խմբի բաժնետերերի կազմը հետևյալն էր. «Արդյունաբերական Ընկերություն» ԲԸ (45%), Հայաստանի Հանրապետություն (21.875%), «Ուրբանեվենտ պլուս» ՍՊԸ (15%), «Չանգեզուր Մայնինգ» ՍՊԸ (12.5%), «ԱՄՓ Հոլդինգ» ՓԲԸ (5.625%) («Բաժնետերեր»):

Խմբի անմիջական մայր ընկերությունը «Արդյունաբերական Ընկերություն» ԲԸ-ն է, իսկ վերջնական մայր ընկերությունն է «Նեո Մետալս Հոլդինգ Լիմիթեդ»-ը: 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Խմբի վերջնական հսկող անձն էր Սվետլանա Երշովան: 2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Խումբը չունի վերջնական հսկող կողմ:

Ընկերությունն առաջին անգամ ստացել է «Moody's Investor Services» վարկանիշային գործակալության վարկանիշը 2019թ-ին: Ներկայումս Ընկերությունն ունի B2 կայուն կանխատեսմամբ վարկանիշ:

Կապակցված կողմերի հետ գործարքների վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 33-ում:

Խմբի համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններում ներառված են հետևյալ դուստր ընկերության ֆինանսական հաշվետվությունները.

Դուստր ընկերություն	Գրանցման երկիր	2024թ.	2023թ.	Գործունեության բնույթը
		Սեփականություն/ Զայնի իրավունք	Սեփականություն/ Զայնի իրավունք	
«Լեռ-Էքս» ՍՊԸ	Հայաստանի Հանրապետություն	100%	100%	Ծինարարություն

2. Հաշվապահական հաշվառման հիմունքներ

Համապատասխանության հավաստում

Այս համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են Հաշվապահական հաշվառման միջազգային ստանդարտների խորհրդի կողմից հրապարակված ՖՀՄՄ հաշվապահական հաշվառման ստանդարտների (ՖՀՄՄ հաշվապահական հաշվառման ստանդարտներ) համաձայն:

3. Ֆունկցիոնալ և ներկայացման արժույթ

Հայաստանի Հանրապետության ազգային արժույթը ՀՀ դրամն է («դրամ»), որը Ընկերության և Խմբում համախմբված յուրաքանչյուր ընկերության ֆունկցիոնալ արժույթն է և այս համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացման արժույթը: Ողջ ֆինանսական տեղեկատվությունը ներկայացված է դրամով՝ հազարների ճշտությամբ, եթե այլ բան նշված չէ:

4. Գնահատումների և դատողությունների օգտագործում

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները ՖՀՄՄ հաշվապահական հաշվառման ստանդարտների պահանջներին համապատասխան կազմելու համար ղեկավարությունից պահանջվում է կատարել դատողություններ, գնահատումներ և ենթադրություններ, որոնք ազդեցություն ունեն հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության կիրառման, ինչպես նաև ակտիվների, պարտավորությունների, եկամուտների և ծախսերի ներկայացված գումարների վրա: Փաստացի արդյունքները կարող են տարբերվել այդ գնահատումներից:

Գնահատումները և հիմքում ընկած ենթադրությունները պարբերաբար վերանայվում են: Հաշվապահական հաշվառման գնահատումների վերանայումները ճանաչվում են այն ժամանակաշրջանում, որում վերանայվել են, և այն ապագա ժամանակաշրջաններում, որոնց վրա կարող են ազդեցություն ունենալ:

Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության կիրառման ընթացքում կատարված այն կարևոր դատողությունների վերաբերյալ տեղեկատվությունը, որոնք նշանակալի ազդեցություն ունեն համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչված գումարների վրա, ներկայացված է հետևյալ ծանոթագրություններում.

- Ծանոթագրություն 35 (բ) – հասույթի ճանաչում,
- Ծանոթագրություն 35 (ե) – ռոյալթիի գծով ծախսի դասակարգում,
- Ծանոթագրություն 35 (զ) և Ծանոթագրություն 16 – հանքաքարի բաղադրիչների և թափոնների ծավալի որոշում:

Այն ենթադրությունների և գնահատման անորոշության վերաբերյալ տեղեկատվությունը, որոնց դեպքում առկա է նշանակալի ռիսկ, որ դրանք հաջորդ ֆինանսական տարվա ընթացքում կարող են հանգեցնել էական ճշգրտումների, ներկայացված է հետևյալ ծանոթագրություններում:

- Ծանոթագրություն 4 (ա) – հանքաքարի պաշարների գնահատում և շահագործման լիցենզիայի ժամկետի երկարաձգում,
- Ծանոթագրություն 35 (է) – հիմնական միջոցների օգտակար ծառայության ժամկետ և թողարկված միավորների հիման վրա մաշվածության հաշվարկի որոշում,
- Ծանոթագրություն 24 – տեղանքի վերականգնման գծով պահուստ,
- Ծանոթագրություն 35 (ե) – հարկի գնահատված արդյունավետ դրույքաչափ,
- Ծանոթագրություն 20 – ակնկալվող պարտքային կորուստների գնահատում առևտրային դերիտորական պարտքերի համար:

Իրական արժեքի չափում

Խմբի հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության մի շարք դրույթներ և բացահայտումներ պահանջում են ֆինանսական և ոչ ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքի չափում:

Ակտիվի կամ պարտավորության իրական արժեքը չափելիս Խումբը հնարավորության սահմաններում օգտագործում է դիտարկելի շուկայական տվյալները: Իրական արժեքները դասակարգվում են ըստ իրական արժեքի աստիճանակարգի մակարդակների՝ հիմք ընդունելով գնահատման մեթոդներում օգտագործված ելակետային տվյալները, ինչպես ներկայացված է ստորև:

- *1-ին մակարդակ.* նույնական ակտիվների կամ պարտավորությունների համար ակտիվ շուկաներում գնանշվող գները (չճշգրտվող):
- *2-րդ մակարդակ.* 1-ին մակարդակում ներառվող գնանշվող գներից տարբեր ելակետային տվյալները, որոնք ակտիվի կամ պարտավորության համար դիտարկելի են կամ ուղղակիորեն (այսինքն՝ որպես գներ) կամ անուղղակիորեն (այսինքն՝ գներից ստացվող):
- *3-րդ մակարդակ.* ակտիվի կամ պարտավորության ելակետային տվյալները, որոնք հիմնված չեն դիտարկելի շուկայական տվյալների վրա (ոչ դիտարկելի ելակետային տվյալներ):

Եթե ակտիվի կամ պարտավորության իրական արժեքը չափելու համար օգտագործված ելակետային տվյալները կարող են դասակարգվել իրական արժեքի աստիճանակարգի տարբեր մակարդակներում, իրական արժեքի չափումը որպես մեկ ամբողջություն դասակարգվում է իրական արժեքի աստիճանակարգի այն նույն մակարդակում, որտեղ դասակարգվում են ամենացածր մակարդակի տվյալները, որոնք նշանակալի են ամբողջ չափման համար:

Իրական արժեքի աստիճանակարգի մակարդակների միջև տեղափոխումները Խումբը ճանաչում է այն հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում, որի ընթացքում տեղի է ունեցել փոփոխությունը:

Իրական արժեքի չափման ժամանակ կատարվող ենթադրությունների վերաբերյալ լրացուցիչ տեղեկատվությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 29-ում՝ «Իրական արժեք և ռիսկերի կառավարում»:

(ա) Հանքաքարի պաշարներ և շահագործման լիցենզիա

Հանքաքարի պաշարների և հանքային ռեսուրսների գնահատումը հանքաքարի այն ծավալի գնահատումն է, որը տնտեսապես և օրինական կերպով կարող է արդյունահանվել Խմբի հանքերից: Այդ պաշարների և հանքային ռեսուրսների գնահատումները և դրանց փոփոխությունները կարող են ազդեցություն ունենալ Խմբի համախմբված ֆինանսական վիճակի և արդյունքների վրա հետևյալ կերպ.

- Գնահատված ապագա դրամական հոսքերի փոփոխությունները կարող են ազդեցություն ունենալ հիմնական միջոցների և մակաբացման գծով ակտիվի հաշվեկշռային արժեքների վրա,
- Ծահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին համախմբված հաշվետվությունում արտացոլված մաշվածության և ամորտիզացիայի գումարները կարող են փոխվել, եթե այդ փոփոխությունները որոշվեն կիրառելով թողարկված արտադրանքի մեթոդը կամ եթե փոխվի համապատասխան ակտիվների օգտակար ծառայության ժամկետը,

- Կապիտալացված մակաբացման ծախսումները, որոնք ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունում ճանաչվում են որպես հիմնական միջոցների, այլ ոչ ընթացիկ ակտիվների կամ պաշարների մաս կամ ծախսագրվում են շահույթում կամ վնասում, կարող են փոխվել մակաբացման գործակիցների փոփոխության արդյունքում:
- Տեղանքի վերականգնման պահուստները կարող են փոխվել, եթե պահուստի գնահատված ծավալների փոփոխությունը ազդեցություն է ունենում այդ գործողությունների սկսելու ժամկետի և այդ գործողությունների հետ կապված ծախսերի վրա,
- Հետաձգված հարկային ակտիվների ճանաչումը և հաշվեկշռային արժեքը կարող են փոխվել այդ ակտիվների առկայության վերաբերյալ դատողությունների և հավանական վերականգնումների գնահատումների փոփոխությունների արդյունքում:

Խումբն իր գործունեությունն իրականացնում է մինչև 2041թ. գործողության ժամկետ ունեցող Լիցենզիայի շրջանակում՝ համաձայն 2012թ. նոյեմբերի 27-ի թիվ PV-232 Լիցենզիայի պայմանագրի: Այս համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստելիս ղեկավարությունն առաջնորդվել է այն ենթադրությամբ, որ Լիցենզիայի գործողության ժամկետը կերկարաձգվի 2041թ-ից հետո: Այս ենթադրությունը հիմնված է Ընդերքի մասին օրենսգրքի դրույթների վրա, համաձայն որոնց Լիցենզիայի գործողության ժամկետը կարող է երկարաձգվել ներկայացված դիմումի հիման վրա: Բացի այդ, Խումբը ստացել է «Golder Associates»-ի կողմից հրապարակված՝ NI43-101 պահանջներին համապատասխանող հանքային ռեսուրսների պաշարների գնահատական 2015թ. հոկտեմբերի դրությամբ, և նոր գնահատականն ակնկալվում է 2025թ-ին՝ «WSP»-ի կողմից:

Խումբն օգտագործում է վերոնշյալ գնահատումները տեղանքի վերականգնման ծախսերի ժամկետները, հիմնական միջոցների և մակաբացման գծով ակտիվի օգտակար ծառայության ժամկետները և արժեքի մոդելը գնահատելու համար:

5. Սեզմենտային հաշվետվություններ

Գործառնական սեզմենտը Խմբի բաղադրիչ է, որը ներգրավված է ձեռնարկատիրական գործունեություններում, որոնցից կարող է վաստակել հասույթ և կրել ծախսեր (ներառյալ Խմբի այլ բաղադրիչների հետ գործառնություններից հասույթները և ծախսերը), որի գործառնական արդյունքները կանոնավոր կերպով վերանայվում են գլխավոր գործառնական որոշում կայացնողի կողմից՝ սեզմենտին միջոցների բաշխման վերաբերյալ որոշում կայացնելու և դրա գործունեության արդյունքները գնահատելու նպատակով, և որի գծով առկա է առանձին ֆինանսական տեղեկատվություն: Ղեկավարությունը գտնում է, որ Խումբը բաղկացած է մեկ գործառնական սեզմենտից, քանի որ Խմբի Խորհուրդը վերահսկում է Խմբի գործառնական արդյունքները որպես մեկ բիզնես միավոր: Գլխավոր տնօրենը համարվում է Խմբի գլխավոր գործառնական որոշում կայացնողը՝ ռեսուրսների բաշխման և կատարողականի գնահատման վերաբերյալ որոշումներ կայացնելու նպատակով:

6. Հասույթ

Հասույթ գնորդների հետ պայմանագրերից

հազ. դրամ	2024թ.	2023թ.
Հասույթ մոլիբդենի խտանյութի և թրծված մոլիբդենի վաճառքից	134,621,703	79,676,298
Հասույթ պղնձի խտանյութի վաճառքից	120,906,653	122,337,870
Հասույթ ֆերոմոլիբդենի վաճառքից	13,593,488	101,185,552
Հասույթ բեռնափոխադրման/առաքման ծառայություններից	9,237,551	7,447,183
Այլ հասույթ	1,522,946	1,658,657
Ընդամենը հասույթ	279,882,341	312,305,560

Հասույթ խտանյութերի, թրծված մոլիբդենի և ֆերոմոլիբդենի վաճառքից

	2024թ.		2023թ.	
	հազ. դրամ	Չոր մետրիկ տոննա	հազ. դրամ	Չոր մետրիկ տոննա
Մոլիբդենի խտանյութ և թրծված մոլիբդեն	134,621,703	16,437	79,676,298	8,140
Պղնձի խտանյութ	120,906,653	167,033	122,337,870	186,475
Ֆերոմոլիբդեն	13,593,488	1,169	101,185,552	7,180
	269,121,844		303,199,720	

Պղնձի և մոլիբդենի խտանյութերի, թրծված մոլիբդենի և ֆերոմոլիբդենի վաճառքից ստացված ամբողջ հասույթը և այլ հասույթը ճանաչվում են ժամանակի այն պահին, երբ փոխանցվում է ապրանքի նկատմամբ հսկողությունը (Ծանոթագրություն 35 (բ)), իսկ բեռնափոխադրման/առաքման ծառայություններից ստացված հասույթը ճանաչվում է ժամանակի ընթացքում ծառայությունները մատուցելիս:

2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Խումբն ուներ 16,620,072 հազար դրամ գումարով պայմանականորեն գնանշված վաճառք, որը բաղկացած էր 6,707 չոր մետրիկ տոննա պղնձի խտանյութից և 1,409 չոր մետրիկ տոննա մոլիբդենի խտանյութից (2023թ-ին՝ 27,860,926 հազար դրամ գումարով պայմանականորեն գնանշված վաճառք, որը բաղկացած էր 23,796 չոր մետրիկ տոննա պղնձի խտանյութից և 1,410 չոր մետրիկ տոննա մոլիբդենի խտանյութից), որի իրական արժեքը կազմում էր մոտավորապես 16,103,955 հազար դրամ (2023թ-ին՝ 27,608,492 հազար դրամ):

7. Վաճառքի ինքնարժեք

հազ. դրամ	2024թ.	2023թ.
Խտանյութերի, ֆերոմոլիբդենի և թրծված մոլիբդենի վաճառքի ինքնարժեք	138,061,019	115,892,528
Այլ վաճառքների ինքնարժեք	1,150,188	1,319,667
	139,211,207	117,212,195

Խտանյութերի, ֆերոմոլիբդենի և թրծված մոլիբդենի վաճառքի ինքնարժեք

հազ. դրամ	2024թ.	2023թ.
Նյութեր	41,109,396	29,966,758
Աշխատավարձ	30,468,606	24,719,882
Արտապատվիրված ծառայություններ	20,788,227	12,500,059
Մաշվածություն	20,116,014	16,973,028
Էլեկտրականություն և գազ	13,961,345	10,205,477
Փոխադրման ծախսեր	9,742,571	7,415,280
Վերամշակման ծախսեր	706,266	13,526,218
Բնապահպանական հարկ	395,619	242,822
Այլ	772,975	343,004
	138,061,019	115,892,528

8. Իրացման ծախսեր

հազ. դրամ	2024թ.	2023թ.
Պղնձի խտանյութի փոխադրման ծախսեր	3,691,819	4,417,675
Լաբորատոր հետազոտություններ	422,583	453,990
Մոլիբդենի խտանյութի փոխադրման ծախսեր	412,122	517,614
Աշխատավարձ	205,198	223,995
Ապահովագրություն	202,663	360,860
Փաթեթավորման, տեսակավորման և պահպանման ծախսեր	104,457	105,396
Այլ	271,753	193,223
	5,310,595	6,272,753

9. Վարչական ծախսեր

հազ. դրամ	2024թ.	2023թ.
Աշխատավարձ	13,139,922	12,122,783
Աուդիտորական, խորհրդատվական և այլ մասնագիտական ծառայություններ	1,801,370	2,160,164
Գրասենյակային, կոմունալ և կապի ծառայության ծախսեր	1,518,070	1,142,683
Մաշվածություն և ամորտիզացիա	956,679	1,002,016
Նյութեր	862,048	1,037,919
Ապահովագրության ծախսեր և բանկային ծառայությունների վճարներ	597,047	643,918
Տրանսպորտային ծախսեր	512,771	387,211
Վարձակալության ծախսեր	354,775	487,607
Գործուղման, վերապատրաստման և ներկայացուցչական ծախսեր	233,300	177,946
Լիցենզիաներ	180,431	214,590
Այլ	214,749	1,201,577
	20,371,162	20,578,414

10. Նվիրատվություններ սոցիալական ծրագրերին

հազ. դրամ	2024թ.	2023թ.
Նվիրատվության ձևով տրամադրված դրամական միջոցներ	7,830,026	9,052,818
Նվիրատվության ձևով տրամադրված հիմնական միջոցներ, պաշարներ և այլ ակտիվներ	719,784	191,295
	8,549,810	9,244,113

Խումբը հատկացումներ է կատարում համայնքի տարբեր սոցիալական ծրագրերին և հաստատություններին:

11. Ռոյալթի և այլ ծախսեր

հազ. դրամ	2024թ.	2023թ.
Ռոյալթիի գծով ծախս (1-ին բաղադրիչ)	11,374,648	14,091,624
Աշխատավարձ	1,169,032	1,323,582
Մաշվածություն	1,124,059	675,845
Արձակուրդի պահուստ (Ծնթգ. 24)	620,153	-
Նյութեր	327,769	374,659
Կանխավճարների արժեզրկում	313,881	1,608,732
Զփոխհատուցվող հարկեր	226,808	211,433
Հիմնական միջոցների արժեզրկում	160,270	399,905
Տույժեր և տուգանքներ	40,784	130,011
Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող բաժնային գործիքների արժեզրկում	-	657,342
Այլ	3,458,715	2,821,816
	18,816,119	22,294,949

12. Ֆինանսական եկամուտ/(ծախսեր)

հազ. դրամ	2024թ.	2023թ.
Տոկոսային եկամուտ տրամադրված փոխառությունների գծով	4,686,496	3,106,532
Տոկոսային եկամուտ բանկային հաշիվների գծով	412,123	996,461
Տոկոսային եկամուտ ավանդների գծով	28,479	864,923
Այլ տոկոսային եկամուտ	523,718	46,055
Ֆինանսական եկամուտ	5,650,816	5,013,971
Տոկոսային ծախս վարկերի և փոխառությունների գծով	(3,546,391)	(1,321,205)
Տոկոսային ծախս ֆինանսական վարձակալության գծով	(372,149)	(146,345)
Տեղանքի վերականգնման պահուստի գծով գեղչի ծախսագրում (Ծնթգ. 24)	(325,426)	(430,923)
Այլ տոկոսային ծախս	(56,627)	(1,181,280)
Ֆինանսական ծախսեր	(4,300,593)	(3,079,753)

13. Անձնակազմի գծով ծախսեր

հազ. դրամ	2024թ.	2023թ.
Աշխատավարձ	48,144,843	46,745,728
Բժշկական ապահովագրություն և այլ հատուցումներ	543,458	541,201
Արձակման նպաստներ	2,382	254,713
	48,690,683	47,541,642

14. Շահութահարկ

(ա) Շահույթում կամ վնասում ճանաչված գումարներ (Ծանոթագրություն 36)

Խումբը շահութահարկը վճարում է 18% դրույքաչափով (2023թ-ին՝ 18%): 2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հարկի արդյունավետ դրույքաչափը կազմում է 33.25% (2023թ-ին՝ 33.25%) (Ծանոթագրություն 35 (ե) (ii)):

Հարկի արդյունավետ դրույքաչափը ներառում է ընթացիկ հարկի դրույքաչափը՝ 18%, ժողովրդի 2-րդ բաղադրիչի դրույքաչափը՝ 12.5% (Ծանոթագրություն 35 (ե) (ii)) և ժողովրդի 3-րդ բաղադրիչի գնահատված դրույքաչափը՝ 6.1% (Ծանոթագրություն 35 (ե) (ii)):

Ռոյալթիի 2-րդ և 3-րդ բաղադրիչները նվազեցվող ծախսեր են, հետևաբար, հարկի արդյունավետ դրույքաչափում ներառված դրանց դրույքաչափերը համապատասխանաբար ճշգրտվում են: Հարկի ընթացիկ դրույքաչափը և ժողովրդի 2-րդ բաղադրիչի դրույքաչափերը ֆիքսված են, ժողովրդի 3-րդ բաղադրիչի դրույքաչափը կախված է Խմբի շահույթի մարժայից և գնահատվում է ելնելով Խմբի կանխատեսվող ֆինանսական արդյունքներից: Ռոյալթիի 3-րդ բաղադրիչը ենթակա է փոփոխությունների ապագա ժամանակաշրջաններում՝ կախված ապագա գնահատումների փոփոխություններից:

հազ. դրամ	2024թ.	2023թ.
Ընթացիկ տարվա հարկի գծով ծախս		
Ընթացիկ տարվա ժողովրդի 2-րդ բաղադրիչ	14,570,167	23,912,307
Ընթացիկ տարվա շահութահարկ	14,030,473	21,974,303
Ընթացիկ տարվա ժողովրդի 3-րդ բաղադրիչ	7,186,535	14,884,748
Նախորդ տարիներում պակաս հաշվարկված ժողովրդի	341,048	350,048
Նախորդ տարիներում (ավել)/պակաս հաշվարկված շահութահարկ	(61,389)	267,915
	36,066,834	61,389,321
Հետաձգված հարկի գծով ծախս		
Ժամանակավոր տարբերությունների առաջացում և հակադարձում	2,694,658	5,334,234
	2,694,658	5,334,234
Ընդամենը ծախս շահութահարկի գծով	38,761,492	66,723,555

Հարկի արդյունավետ դրույքաչափի համադրում

	2024թ.		2023թ.	
	հազ. դրամ	%	հազ. դրամ	%
Ծախսը մինչև շահութահարկով հարկումը	83,923,364	100	142,334,534	100
Ծախսահարկ՝ հաշվարկված հարկի կիրառելի դրույքաչափով	27,904,519	33.25	47,326,233	33.25
Նախորդ տարիներում պակաս հաշվարկված	279,659	0.3	617,963	0.4
Չնվազեցվող ծախսեր շահութահարկի գծով	2,126,234	2.5	8,708,132	6.1
Չնվազեցվող ծախսեր ժողովրդի գծով	2,768,721	3.3	5,059,746	3.6
Հարկի դրույքաչափի փոփոխություն	-	-	3,309,036	2.3
Ռոյալթիի 3-րդ բաղադրիչի վիատացի և գնահատված արդյունավետ դրույքաչափի միջև տարբերության ազդեցությունը ընթացիկ տարվա հարկի գծով ծախսի վրա	5,682,359	6.8	1,702,445	1.2
	38,761,492	46.2	66,723,555	46.9

(բ) Ճանաչված հետաձգված հարկային ակտիվներ և պարտավորություններ

Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները վերագրելի են հետևյալ հոդվածներին՝

հազ. դրամ	1 հունվարի 2023թ. Չուտ	Շահույթում կամ վնասում ճանաչված	Ուղղակիորեն սեփական կապիտալում ճանաչված	31 դեկտեմբերի 2023թ.	Շահույթում կամ վնասում ճանաչված	Ուղղակիորեն կապիտալում ճանաչված	31 դեկտեմբերի 2024թ.
	հետաձգված (ակտիվ)/ պարտավոր- ություն			հետաձգված (ակտիվ)/ պարտավոր- ություն			հետաձգված (ակտիվ)/ պարտավոր- ություն
Հիմնական միջոցներ	(17,292,621)	(1,463,777)	-	(18,756,398)	998,113	-	(17,758,285)
Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ	-	(1,327,310)	-	(1,327,310)	263,626	-	(1,063,684)
Ոչ նյութական ակտիվներ	10,196	(61,653)	-	(51,457)	152,287	-	100,830
Պաշարներ	434,803	(614,903)	-	(180,100)	561,722	-	381,622
Մակարացման գծով ակտիվ	(3,974,173)	(5,433,386)	-	(9,407,559)	(1,728,108)	-	(11,135,667)
Առևտրային և այլ դերիտորական պարտքեր	1,156,795	(111,810)	371,098	1,416,083	(957,874)	-	458,209
Կանխավճարներ ընթացիկ ակտիվների համար	157,178	121,427	-	278,605	(56,894)	-	221,711
Կանխավճարներ ոչ ընթացիկ ակտիվների համար	340,321	501,597	-	841,918	(268,165)	-	573,753
Տրամադրված փոխառություններ	991,406	175,540	1,488,195	2,655,141	(1,018,769)	(1,237,348)	399,024
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	-	1,365,633	-	1,365,633	(221,409)	-	1,144,224
Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր	-	637,454	-	637,454	(637,454)	-	-
Պայմանագրի գծով պարտավորություններ	-	358,652	-	358,652	(166,116)	-	192,536
Վարկեր և փոխառություններ	(116,435)	116,435	-	-	-	-	-
Պահուստներ	1,621,676	401,867	-	2,023,543	384,383	-	2,407,926
	(16,670,854)	(5,334,234)	1,859,293	(20,145,795)	(2,694,658)	(1,237,348)	(24,077,801)

(գ) Չճանաչված հետաձգված հարկային ակտիվներ

Հետաձգված հարկային ակտիվներ չեն ճանաչվել հետևյալ հոդվածների գծով.

հազ. դրամ	2024թ.	2023թ.
Նվազեցվող ժամանակավոր տարբերություններ	1,197,312	1,187,913
Հարկային վնաս	199,351	173,854
	1,396,663	1,361,768

Գործող հարկային օրենսդրության համաձայն՝ նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունները մարման ժամկետ չունեն, բայց հարկային վնասը կարող է փոխանցվել հաջորդ տարիներ հինգ տարվա ընթացքում՝ սկսած վնասի առաջացման տարուց: Հետաձգված հարկային ակտիվներ չեն ճանաչվել Խմբի դուստր ընկերության նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունների և հարկային վնասների գծով, քանի որ անորոշ է, արդյոք առկա կլինի ապագա հարկվող շահույթ, որի դիմաց դուստր ընկերությունը կկարողանա օգտագործել այդ հոդվածներից ստացված օգուտները:

15. Հիմնական միջոցներ և օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ

հազ. դրամ	Հոդ և շենքեր	Մեքենաներ և սարքավորումներ	Հանքարդյու- նաբերական ակտիվներ	Տնտեսական գույք	Անավարտ շինարարություն	Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ	Ընդամենը
Սկզբնական արժեք							
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2023թ.	78,992,681	246,723,168	256,147	1,647,100	69,191,673	889,263	397,700,032
Ավելացումներ	10,934	17,870,684	-	810	12,162,009	4,259,398	34,303,835
Օտարումներ/դուրսգրումներ	-	(281,450)	-	(2,682)	(375,583)	-	(659,715)
Տեղափոխումներ	1,749,705	2,914,986	-	136,657	(4,801,348)	-	-
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2023թ.	80,753,320	267,227,388	256,147	1,781,885	76,176,751	5,148,661	431,344,152
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2024թ.	80,753,320	267,227,388	256,147	1,781,885	76,176,751	5,148,661	431,344,152
Ավելացումներ	690,909	23,070,985	-	-	21,009,886	3,916	44,775,696
Օտարումներ/դուրսգրումներ	-	(997,647)	-	(1,498)	(211,506)	-	(1,210,651)
Տեղափոխումներ	2,822,934	6,241,352	-	157,689	(9,223,695)	1,720	-
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2024թ.	84,267,163	295,542,078	256,147	1,938,076	87,751,436	5,154,297	474,909,197
Մաշվածություն և արժեզրկումից կորուստներ							
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2023թ.	(28,100,424)	(157,257,156)	(104,569)	(1,077,324)	-	(879,249)	(187,418,722)
Տարվա մաշվածություն	(2,565,340)	(20,467,751)	-	(119,053)	-	(268,773)	(23,420,917)
Օտարումներ/դուրսգրումներ	-	37,086	-	2,540	-	-	39,626
Տեղափոխումներ	-	(8,873)	-	8,873	-	-	-
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2023թ.	(30,665,764)	(177,696,694)	(104,569)	(1,184,964)	-	(1,148,022)	(210,800,013)
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2024թ.	(30,665,764)	(177,696,694)	(104,569)	(1,184,964)	-	(1,148,022)	(210,800,013)
Տարվա մաշվածություն	(2,776,904)	(19,217,006)	-	(133,833)	-	(799,276)	(22,927,019)
Օտարումներ/դուրսգրումներ	-	906,817	-	1,498	-	-	908,315
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2024թ.	(33,442,668)	(196,006,883)	(104,569)	(1,317,299)	-	(1,947,298)	(232,818,717)
Հաշվեկշռային արժեք							
Առ 1 հունվարի 2023թ.	50,892,257	89,466,012	151,578	569,776	69,191,673	10,014	210,281,310
Առ 31 դեկտեմբերի 2023թ.	50,087,556	89,530,694	151,578	596,921	76,176,751	4,000,639	220,544,139
Առ 31 դեկտեմբերի 2024թ.	50,824,495	99,535,195	151,578	620,777	87,751,436	3,206,999	242,090,480

Անավարտ շինարարությանը փոխառության ծախսումներ չեն կապիտալացվել են (2023թ-ին՝ 2,281,104 հազար դրամ): 2023թ-ին փոխառության կապիտալացման տոկոսադրույքը, որն օգտագործվել էր կապիտալացման ենթակա փոխառության ծախսումների չափը որոշելու համար, կազմել էր 10.41%:

2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 101,443,642 հազար դրամ (2023թ-ին՝ 19,588,089 հազար դրամ) հաշվեկշռային արժեքով հիմնական միջոցները գրավադրված են բանկերից և այլ կազմակերպություններից ստացված՝ գրավով ապահովված վարկերի դիմաց:

2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ամբողջությամբ ամորտիզացված՝ օգտագործվող հիմնական միջոցների համախառն հաշվեկշռային արժեքը կազմում է 78,820,263 հազար դրամ (2023թ-ին՝ 57,549,136 հազար դրամ):

20,116,014 հազար դրամ գումարով մաշվածության ծախսը (2023թ-ին՝ 16,973,028 հազար դրամ) ներառվել է վաճառքի ինքնարժեքի կազմում, 1,124,059 հազար դրամ գումարով ծախսը (2023թ-ին՝ 675,845 հազար դրամ) ներառվել է ռոյալթիի և այլ ծախսերի կազմում, 956,679 հազար դրամ գումարով ծախսը (2023թ-ին՝ 1,002,016 հազար դրամ)՝ վարչական ծախսերի կազմում և 730,267 հազար դրամ գումարով ծախսը (2023թ-ին՝ 4,770,028 հազար դրամ)՝ տարեկերջի դրությամբ պաշարների և մակաբացման գծով ակտիվի կազմում:

16. Մակաբացման գծով ակտիվ

Մակաբացման գծով ակտիվն ունի երեք բաղադրիչ, որոնք Խմբի ղեկավարությունը որոշել է դիտարկել որպես իր բացահանքի առանձին բաղադրիչներ:

2014թ-ին Խումբը սկսել է ինտենսիվ մակաբացման գործունեություն Քաջարանի հանքի Շյորկուտ տեղամասում և կապիտալացրել է արդյունահանմանը նախորդող մակաբացման ծախսումներ, որտեղից սկսվել է հանքաքարի արդյունահանում 2024թ-ին: 2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Շյորկուտի մակաբացման գծով ակտիվի գույտ հաշվեկշռային արժեքը կազմում է 45,991,365 հազար դրամ (2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 34,126,874 հազար դրամ): 2024թ. ընթացքում 80,284 հազար դրամ գումարը ծախսագրվել է արդյունահանման ծախսերին (2023թ-ին արդյունահանման ծախսերին ծախսագրում չի կատարվել):

2024թ. ընթացքում մակաբացման գործունեություն է սկսվել Քաջարանի հանքի երկու այլ՝ Սպիտակ ջուր և Հարավային սահման տեղամասերում:

2014թ. ընթացքում այդ տարածքներում իրականացվել է լրացուցիչ մակաբացման գործունեություն և կապիտալացվել են արդյունահանմանը նախորդող մակաբացման ծախսումներ համապատասխանաբար 2,849,990 հազար դրամ և 2,706,714 հազար դրամ գումարով: Տարածքները դեռևս պատրաստ չեն արդյունահանման աշխատանքների համար:

17. Կանխավճարներ

հազ. դրամ	2024թ.	2023թ.
Կանխավճարներ ոչ ընթացիկ ակտիվների համար		
Կանխավճարներ հիմնական միջոցների համար	15,795,223	13,698,595
Այլ կանխավճարներ ոչ ընթացիկ ակտիվների համար	-	499,637
	15,795,223	14,198,232
Կանխավճարներ ընթացիկ ակտիվների համար		
Կանխավճարներ պաշարների համար	5,787,444	10,355,689
Կանխավճարներ ծառայությունների համար	909,005	1,827,126
Այլ	188,675	151,812
	6,885,124	12,334,627
	22,680,347	26,532,859

18. Տրամադրված փոխառություններ

հազ. դրամ	Արժույթ	Անվանակ. տոկոսադր.	Մարման տարի	2024թ.		2023թ.	
				Հաշվեկշռ. արժեք	Անվանակ. արժեք	Հաշվեկշռ. արժեք	Անվանակ. արժեք
Գրավով չապահովված՝ տրված փոխառություններ	ԱՄՆ դոլար	7.55%	2025	4,596,479	4,596,479	35,052,977	35,052,977
Գրավով չապահովված՝ տրված փոխառություններ	ԱՄՆ դոլար	9.00%	2024	-	-	7,815,161	7,815,161
Գրավով չապահովված՝ տրված փոխառություններ	ԱՄՆ դոլար	3.80%	2028	-	-	36,164,518	40,590,874
				4,596,479	4,596,479	79,032,656	83,459,012

Փոխառություններից ոչ մեկը գրավով ապահովված չէ կամ ժամկետանց չէ:

2024թ. ընթացքում Խմբի կապակցված կողմ փոխառությունը կնքել են պարտքի փոխանցման պայմանագիր, որով պարտքի զգալի մասը փոխանցել են բաժնետերերից երկուսին: Հետագայում բաժնետերերին տրամադրված փոխառությունների 77,025,650 հազար դրամ գումարը հաշվանցվել է վճարվելիք շահաբաժինների դիմաց: Արդյունքում տեղի է ունեցել 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 36,164,518 հազար դրամ հաշվեկշռային արժեքով բաժնետերերին տրամադրված փոխառությունների վաղաժամ մարում: Տրամադրված փոխառությունների հաշվեկշռային արժեքի և անվանական արժեքի միջև տարբերությունը մարման ամսաթվին ճանաչվել է սեփական կապիտալի միջոցով:

19. Պաշարներ

հազ. դրամ	2024թ.	2023թ.
Պահեստամասեր	24,859,242	20,193,805
Հանքաքարի պաշար	12,807,072	-
Հումք և նյութեր	8,007,625	7,568,191
Պատրաստի արտադրանք	2,796,816	4,914,019
Ծինանյութ	172,674	261,181
Վերամշակման հանձնված մոլիբդենի խտանյութ*	-	7,147,939
Այլ	2,754,428	1,790,221
	51,397,857	41,875,356
Պաշարների արժեքի նվազում	(2,620,238)	(2,695,595)
	48,777,619	39,179,761
Ոչ ընթացիկ պաշարներ – հանքաքարի պաշար** (ինքնարժեքով)	-	27,575,718

* 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերությունն ուներ 7,147,939 հազար դրամ գումարով վերամշակման հանձնված մոլիբդենի խտանյութ: Խումբը կապակցված կողմերի հետ ուներ ծառայությունների մատուցման պայմանագրեր մոլիբդենի խտանյութը ֆերոմոլիբդենի վերամշակելու համար: Վերամշակման ընթացքում Ընկերությունը պահպանում էր սեփականության իրավունքը: Ստացված ծառայությունների գծով համապատասխան ծախսերը ներկայացված են Ծանոթագրություն 7-ում:

** Ոչ ընթացիկ պաշարներն իրենից ներկայացնում էին մետաղի ցածր պարունակությամբ հանքաքար, որը հնարավոր չէր տնտեսապես արդյունավետ վերամշակել ընթացիկ շուկայական գների պայմաններում, և պահեստավորվել էր՝ հետագա տարիների ընթացքում վերամշակման ակնկալիքով: 2024թ.-ին Խումբը սկսեց օգտագործել պաշարն արդյունահանման գործունեությունում: 2024թ. ընթացքում արդյունահանման գործունեությունում օգտագործվել է 16,990,963 հազար դրամ գումարով մետաղի ցածր պարունակությամբ հանքաքար, և ղեկավարությունը վերանայել է իր ակնկալիքները մետաղի ցածր պարունակությամբ հանքաքարի մնացած պաշարների օգտագործման ակնկալվող ժամկետների հետ կապված: Վերանայված ակնկալիքների համաձայն՝ Խումբը մետաղի ցածր պարունակությամբ հանքաքարի պաշարը վերադասակարգել է ընթացիկ պաշարների 2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

Նյութերի գծով 41,109,396 հազար դրամ գումարով ծախսը (2023թ-ին՝ 29,966,758 հազար դրամ) ներառվել է վաճառքի ինքնարժեքի կազմում, 327,769 հազար դրամ գումարով ծախսը (2023թ-ին՝ 374,659 հազար դրամ) ներառվել է ռոյալթիի և այլ ծախսերի կազմում, 862,048 հազար դրամ գումարով ծախսը (2023թ-ին՝ 1,037,919 հազար դրամ)՝ վարչական ծախսերի կազմում, 303,223 հազար դրամ գումարով ծախսը (2023թ-ին՝ 111,142 հազար դրամ)՝ սոցիալական ծրագրերին կատարված նվիրատվությունների կազմում և 20,599,576 հազար դրամ գումարով ծախսը (2023թ-ին՝ 4,292,685 հազար դրամ)՝ տարեկերջի դրությամբ պաշարների և մակարագման գծով ակտիվի կազմում:

20. Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր

հազ. դրամ	2024թ.	2023թ.
Առևտրային դեբիտորական պարտքեր (պայմանական գնանշման ոչ ենթակա)	3,034,230	3,054,352
Դեբիտորական պարտքեր կապակցված կողմերից*	10,971,722	10,624,196
Այլ դեբիտորական պարտքեր	511,040	511,057
Ամորտիզացված արժեքով չափող առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր	14,517,287	14,189,963
Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ	(3,315,574)	(3,138,615)
	11,201,713	11,051,348
Առևտրային դեբիտորական պարտքեր (պայմանական գնանշման ենթակա) – իրական արժեքով	17,545,117	26,498,652
Ընդամենը առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր	28,746,830	37,550,000

* Կապակցված կողմերից ստացվելիք դեբիտորական պարտքերը ներառում են վերջնական մայր ընկերությունից ստացվելիք 25 միլիոն ԱՄՆ դոլար գումարը, որի մարման ժամկետը լրանում է 2025թ. դեկտեմբերին: 2023թ-ին մարման ժամկետը երկարաձգող նշանակալի փոփոխության ժամանակ դեբիտորական պարտքը ճանաչվել էր իրական արժեքով և գեղջվել էր տարեկան 6% դրույքով: Կապակցված կողմերից ստացվելիք դեբիտորական պարտքերը ժամկետանց չեն և գրավով ապահովված չեն:

Առևտրային դեբիտորական պարտքերը (պայմանական գնանշման ոչ ենթակա) տոկոսակիր չեն և հիմնականում ունեն մինչև 1 տարի ժամկետայնություն:

Առևտրային դեբիտորական պարտքերը (պայմանական գնանշման ենթակա) տոկոսակիր չեն, սակայն, ինչպես նշված է Ծանոթագրություն 29-ում, գնորդման ժամանակաշրջանում ենթարկվում են ապրանքների ապագա գների փոփոխություններին և, հետևաբար, միայն մայր գումարի և և չմարված մայր գումարի գծով տոկոսների վճարումներ չեն և չափվում են իրական արժեքով մինչև մարման ամսաթիվը:

Այդ առևտրային դեբիտորական պարտքերի սկզբնական չափումն իրականացվում է այն գումարի չափով, որը Խումբն ակնկալում է ստանալ, որը գնորդման ժամանակաշրջանի վերջում ըստ ակնկալիքների ստացվելիք գնի գնահատականն է: Նախնական հաշիվների մոտավորապես 90%-ը (հիմք ընդունելով պայմանական գինը (պղնձի համար հաշվարկվում է որպես առաքմանը նախորդող շաբաթվա միջին գինը, իսկ մոլիբդենի համար՝ որպես առաքմանը նախորդող ամսվա միջին գինը)) վճարվում է դրամական միջոցներով, երբ ապրանքները բեռնվում են, որը նվազեցնում է ՖՀՄՄ 15-ի համաձայն ճանաչված սկզբնական դեբիտորական պարտքը: Գնորդման ժամանակաշրջանները կարող են տատանվել առաքումից հետո մեկից երկու ամսվա միջև, իսկ վերջնական վճարումն իրականացվում է գնորդման ժամանակաշրջանի ավարտից հետո 30-60 օրվա ընթացքում: Իրական արժեքի հետ կապված բացահայտումները ներկայացված են Ծանոթագրություն 29-ում:

Ստորև ներկայացված է տեղեկատվություն Խմբի առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքերի (պայմանական գնանշման ոչ ենթակա) ժամկետայնության և պարտքային ռիսկին ենթարկվածության վերաբերյալ:

հազ. դրամ	Ցպահանջ և մինչև 3 ամիս	3-6 ամիս	6-9 ամիս	9-12 ամիս	Ավելի քան 1 տարի	Ընդամենը
31 դեկտեմբերի 2024թ.						
Ակնկալվող պարտքային կորուստների դրույք	0.00%	0.40%	1.03%	1.11%	97.78%	22.84%
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	11,104,232	1,249	15,523	6,025	3,390,258	14,517,287
Ակնկալվող պարտքային կորուստներ	(381)	(5)	(160)	(67)	(3,314,961)	(3,315,574)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	11,103,851	1,244	15,363	5,958	75,297	11,201,713
հազ. դրամ	Ցպահանջ և մինչև 3 ամիս	3-6 ամիս	6-9 ամիս	9-12 ամիս	Ավելի քան 1 տարի	Ընդամենը
31 դեկտեմբերի 2023թ.						
Ակնկալվող պարտքային կորուստների դրույք	0.00%	0.68%	1.20%	1.67%	95.82%	22.12%
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	10,696,158	67,606	150,639	2,636	3,272,924	14,189,963
Ակնկալվող պարտքային կորուստներ	(332)	(460)	(1,807)	(44)	(3,135,972)	(3,138,615)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	10,695,826	67,146	148,832	2,592	136,952	11,051,348

Ստորև ներկայացված են առևտրային դեբիտորական պարտքերի գծով ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստի փոփոխությունները տարվա ընթացքում:

հազ. դրամ	Ընդամենը
Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ առ 1 հունվարի 2023թ.	3,219,681
Ակնկալվող պարտքային կորուստների հակադարձում	(81,066)
Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ առ 31 դեկտեմբերի 2023թ.	3,138,615
Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ	176,959
Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ առ 31 դեկտեմբերի 2024թ.	3,315,574

21. Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները ներառում են տեղական բանկերում պահվող հաշիվների մնացորդները:

Պարտքային ռիսկին Խմբի ենթարկվածության վերաբերյալ տեղեկատվությունը և ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների զգայունության վերլուծությունը ներկայացված են Ծանոթագրություն 29-ում:

22. Ավանդներ բանկերում

հազ. դրամ	Ավանդներ բանկերում	Ավանդակ. տոկոսադր.	Մարման տարի	2024թ. Հաշվեկշռ. արժեք	2024թ. Ավանդակ. արժեք	2023թ. Հաշվեկշռ. արժեք	2023թ. Ավանդակ. արժեք
Ավանդներ բանկերում	ՀՀ դրամ	9.7%	2024	-	-	1,006,904	1,006,904
				-	-	1,006,904	1,006,904

23. Կապիտալ և պահուստներ

(ա) Բաժնետիրական կապիտալ և էմիսիոն եկամուտ

2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հայտարարված, թողարկված և ամբողջությամբ վճարված բաժնետիրական կապիտալը բաղկացած է 2,748,334 սովորական բաժնետոմսից՝ 20,000 դրամ անվանական արժեքով (2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 2,748,334 բաժնետոմսից՝ 20,000 դրամ անվանական արժեքով):

Սովորական բաժնետոմսերի սեփականատերերն իրավունք ունեն ստանալ ժամանակ առ ժամանակ հայտարարվող շահաբաժինները և քվեարկել Խմբի բաժնետերերի ժողովներում՝ մեկ բաժնետոմս՝ մեկ ձայն սկզբունքով:

(բ) Շահաբաժիններ

ՀՀ օրենսդրության համաձայն՝ Խմբի բաշխման ենթակա պահուստները սահմանափակվում են Խմբի ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների համաձայն պատրաստված համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններում գրանցված չբաշխված շահույթի մնացորդով:

2024թ. դեկտեմբերին կայացած Բաժնետերերի ժողովում Խումբը հայտարարել է 152,000,000 հազար դրամ ընդհանուր գումարով շահաբաժիններ սովորական բաժնետոմսերի գծով 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ չբաշխված շահույթից (55,306 դրամ մեկ բաժնետոմսի դիմաց) (2023թ.-ին շահաբաժիններ չեն հայտարարվել):

24. Պահուստներ

հազ. դրամ	Տեղանքի վերականգնման գծով պահուստ	Արձակուրդի պահուստ	Ընդամենը
Ոչ ընթացիկ	3,621,700	-	3,621,700
Ընթացիկ	19,763	2,911,118	2,930,881
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2023թ.	3,641,463	2,911,118	6,552,581
Տարվա ընթացքում օգտագործված պահուստ	(102,856)	(156,484)	(259,340)
Գնահատումների փոփոխություններ	(279,190)	-	(279,190)
Չեղյի ծախսագրում	430,923	-	430,923
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2023թ.	3,690,340	2,754,634	6,444,974
Ոչ ընթացիկ	3,546,636	-	3,546,636
Ընթացիկ	143,704	2,754,634	2,898,338
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2023թ.	3,690,340	2,754,634	6,444,974
Տարվա ընթացքում (օգտագործված)/ ձևավորված պահուստ	(1,339,390)	620,153	(719,237)
Գնահատումների փոփոխություններ	1,634,726	-	1,634,726
Չեղյի ծախսագրում	325,426	-	325,426
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2024թ.	4,311,102	3,374,787	7,685,889
Ոչ ընթացիկ	4,171,023	-	4,171,023
Ընթացիկ	140,079	3,374,787	3,514,866

(ա) Տեղանքի վերականգնում

Արծվանիկի պոչամբար

Խումբն ունի հանքի շահագործման և խտանյութի արտադրության նպատակով օգտագործված պոչամբարի (Արծվանիկի պոչամբար) աղտոտված հողատարածքը վերականգնելու կառուցողական պարտականություն: Արծվանիկի պոչամբարի վերականգնման գծով պահուստը 2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ կազմում է 3,110,775 հազար դրամ (2023թ-ին՝ 2,611,905 հազար դրամ):

Պարտականությունը կատարելու համար պահանջվող՝ գնահատված չգեղչված դրամական հոսքերի ընդհանուր գումարը կազմում է 7,403,484 հազար դրամ (2023թ-ին՝ 7,179,383 հազար դրամ)՝ հաշվի առնելով Հայաստանի համար կանխատեսվող գնաճի 3.1% միջին դրույքի ազդեցությունը (2023թ-ին՝ 4.0%): Տասը տարում կատարվելիք վերականգնման ծախսերի նկատմամբ կիրառվել է տարեկան գեղչման դրույք՝ 9.87%-ի չափով (2023թ-ին՝ 10.77%): Պահուստի ժամկետները որոշվել են հիմք ընդունելով 2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ գործող՝ պոչամբարի հետ կապված վերականգնման պարտականության կատարման ժամկետների ղեկավարության գնահատականը: Չեղչման դրույքը ՀՀ պետական երկարաժամկետ պարտատոմսերի եկամտաբերությունն է:

Պահուստի գումարը անել է նախորդ տարվա համար ճանաչված գումարի համեմատ՝ պայմանավորված վերականգնման աշխատանքների գնահատված ծավալի, գնահատված տարեկան գեղչման դրույքի և գնաճի դրույքի փոփոխություններով: Գնահատված ապագա ծախսերի փոփոխությունները հաշվառվել են առաջընթաց՝ ճանաչելով ճշգրտում տեղանքի վերականգնման պարտավորության գծով և համապատասխան ճշգրտում այն ակտիվի գծով, որին այն վերաբերում է:

Հանքասարի պոչամբար

Խումբն ունի հանքի շահագործման և խտանյութի արտադրության նպատակով օգտագործված պոչամբարի (Հանքասարի պոչամբար) աղտոտված հողատարածքը վերականգնելու կառուցողական պարտականություն: Հանքասարի պոչամբարի վերականգնման գծով պահուստը 2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ կազմում է 368,914 հազար դրամ (2023թ-ին՝ 258,170 հազար դրամ):

Պարտականությունը կատարելու համար պահանջվող՝ գնահատված չգեղչված դրամական հոսքերի ընդհանուր գումարը կազմում է 460,879 հազար դրամ (2023թ-ին՝ 329,393 հազար դրամ)՝ հաշվի առնելով Հայաստանի համար կանխատեսվող գնաճի 3.1% միջին դրույքի ազդեցությունը (2023թ-ին՝ 4.0%): 2026թ-ից 2033թ. ընկած ութ տարում կատարվելիք վերականգնման ծախսերի նկատմամբ կիրառվել է տարեկան գեղչման դրույք՝ 9.84%-ի չափով (2023թ-ին՝ 10.77%): Պահուստի ժամկետները որոշվել են հիմք ընդունելով գործող պոչամբարի հետ կապված վերականգնման պարտականության կատարման ժամկետների ղեկավարության գնահատականը: Չեղչման դրույքը ՀՀ պետական միջնաժամկետ պարտատոմսերի եկամտաբերությունն է:

Հանքի փակում և թափոնների լցակայաններ

2013թ. ընթացքում Ընդերքի մասին վերանայված օրենսգրքի համաձայն պարզաբանվել և իրավաբանորեն կատարման ենթակա են դարձել հայկական հանքարդյունաբերական ընկերությունների տեղանքի վերականգնման պարտականությունները: Վերանայված օրենսգիրքը սահմանում է համակարգ, որի շրջանակում Խումբը պետք է վճարումներ կատարի համապատասխան պետական հիմնադրամին: Պահանջվող վճարումների հաշվարկն իրականացվում է կառավարության կողմից առանձին իրավական ակտով սահմանված բանաձևի համաձայն: 2013թ. փետրվարի 11-ին կառավարությունը հրապարակեց տեղանքի վերականգնման պարտականության գծով վճարումների հաշվարկի մեթոդին վերաբերող իրավական ակտ, որը պետք է պատրաստվի ղեկավարության կողմից և հաստատվի պետական մարմինների կողմից:

Վերականգնման աշխատանքների ծավալը, ժամկետները և ծախսերը սահմանված են Խմբի Հանքի փակման ծրագրով: Վերականգնման աշխատանքները ներառում են թափոնների լցակայանների մակերևույթի և լանջերի ռեկուլտիվացիայի, բացահանքի պատերն ամրացնելու և ռեկուլտիվացիայի, լցակայանների տարածքում ջրահեռացման համակարգի վերականգնելու, բացահանքը, լցակայանները և գործարանը միացնող ճանապարհները քանդելու և հողի ու բուսականության շերտով ծածկելու, բոլոր վնասված հողատարածքների վերականգնելու, փոսերը լցնելու աշխատանքները:

2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հանքի փակման և թափոնների լցակույտերի վերացման հետ կապված վերականգնման աշխատանքների գծով պահուստը կազմել է 831,412 հազար դրամ (2023թ-ին՝ 820,265 հազար դրամ):

Պարտականությունը կատարելու համար պահանջվող գնահատված չգեղչված դրամական հոսքերի ընդհանուր գումարը կազմում է 3,696,677 հազար դրամ (2023թ-ին՝ 4,086,836 հազար դրամ): Տասնվեց տարում կատարվելիք վերականգնման ծախսերի նկատմամբ կիրառվել է տարեկան գեղչման դրույք՝ 9.87%-ի չափով (2023թ-ին՝ 10.77%):

Պահուստի ժամկետները որոշվել են հիմք ընդունելով Խմբի գործող Լիցենզիայի պայմանագրի ժամկետը: Չեղչման դրույքը ՀՀ պետական երկարաժամկետ պարտատոմսերի եկամտաբերությունն է:

25. Վարկեր և փոխառություններ

Այս ծանոթագրությունում ներկայացված է տեղեկատվություն Խմբի ամորտիզացված արժեքով չափվող տոկոսակիր վարկերի և փոխառությունների պայմանագրային պայմանների վերաբերյալ: Տոկոսադրույքային, արժույթային և իրացվելիության ռիսկերին Խմբի ենթարկվածության վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 29-ում:

հազ. դրամ	2024թ.	2023թ.
Ոչ ընթացիկ պարտավորություններ		
Գրավով ապահովված բանկային վարկեր և վարկային գծեր/ օվերդրաֆտներ	45,107,327	6,488,384
Գրավով ապահովված վարկեր այլ կազմակերպություններից	19,828,000	11,360,154
	64,935,327	17,848,538
Ընթացիկ պարտավորություններ		
Գրավով ապահովված բանկային վարկեր և վարկային գծեր/ օվերդրաֆտներ	23,993,038	-
Գրավով ապահովված վարկեր այլ կազմակերպություններից	10,414,951	10,857,492
	34,407,989	10,857,492
	99,343,316	28,706,030

Գրավով ապահովված բանկային վարկերը և օվերդրաֆտները ստացվել են հայկական բանկերից և ապահովված են հիմնական միջոցներով (Ծանոթագրություն 15) և բանկային հաշվի շրջանառությամբ: Այլ կազմակերպություններից ստացված՝ գրավով ապահովված վարկերի դիմաց նույնպես գրավադրված են Խմբի հիմնական միջոցները (Ծանոթագրություն 15):

2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Խումբն ուներ 53,000 հազար ԱՄՆ դոլարի և 843,950 հազար դրամի չափով (2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 7,400 հազար ԱՄՆ դոլար և 9,282,550 հազար դրամ) վարկավորման չօգտագործված մաս:

(ա) Պայմանները և մարման ժամանակացույցը

Ստորև ներկայացված են վարկերի և փոխառությունների պայմանները:

հազ. դրամ	Արժույթ	Անվանակ. տոկոսադր.	Մարման տարի	2024թ.		2023թ.	
				Հաշվեկշռ. արժեք	Անվանակ. արժեք	Հաշվեկշռ. արժեք	Անվանակ. արժեք
Գրավով ապահովված բանկային վարկեր և վարկային գծեր/ օվերդրաֆտներ	ԱՄՆ դոլար	7.45%-8%	2027-2030	56,706,883	56,706,883	6,488,384	6,488,384
Գրավով ապահովված բանկային վարկեր և վարկային գծեր/ օվերդրաֆտներ	ՀՀ դրամ	12.75%-14%	2027-2030	12,393,482	12,393,482	-	-
Գրավով ապահովված վարկեր այլ կազմակերպություններից	ԱՄՆ դոլար	7.5%	2026	19,906,485	19,906,485	-	-
Գրավով ապահովված վարկեր այլ կազմակերպություններից	ԱՄՆ դոլար	SOFR+4.5%	2025	10,336,466	10,405,342	22,217,646	22,364,648
Ընդամենը վարկեր և փոխառություններ				99,343,316	99,412,192	28,706,030	28,853,032

(բ) Պարտավորությունների և ֆինանսական գործունեությունից առաջացող դրամական հոսքերի փոփոխությունների համադրում

հազ. դրամ	2024թ.		2023թ.	
	Վարկեր և փոխառություններ	Ընդամենը	Վարկեր և փոխառություններ	Ընդամենը
Մնացորդը առ 1 հունվարի	28,706,030	28,706,030	62,333,202	62,333,202
Փոփոխություններ ֆինանսական գործունեությունից առաջացող դրամական հոսքերի հետ կապված				
Մուտքեր ներգրավումից	142,920,348	142,920,348	11,642,788	11,642,788
Մարում	(61,572,929)	(61,572,929)	(33,192,652)	(33,192,652)
Վճարված տոկոսներ	(1,499,290)	(1,499,290)	(1,416,299)	(1,416,299)
Ընդամենը փոփոխություններ ֆինանսական գործունեությունից առաջացող դրամական հոսքերի հետ կապված	79,848,129	79,848,129	(22,966,163)	(22,966,163)
Արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխությունների հետևանքներ	256,023	256,023	2,439,239	2,439,239
Ոչ դրամական գործառնություններ (հաշվանցում գնորդների հետ պայմանագրերից ստացված հասույթի հետ)	(13,013,257)	(13,013,257)	(14,421,453)	(14,421,453)
Հաշվեկշռված տոկոսներ	3,546,391	3,546,391	1,321,205	1,321,205
Մնացորդն առ 31 դեկտեմբերի	99,343,316	99,343,316	28,706,030	28,706,030

26. Վարձակալության գծով պարտավորություններ

Խումբը վարձակալում է հանքարդյունաբերական սարքավորումներ, որոնք հիմնականում ներառում են ծանր բեռնատար մեքենաներ և այլ սարքավորումներ: Վարձակալության ժամկետը սովորաբար կազմում է 5 տարի:

Ստորև ներկայացված են վարձակալության գծով պարտավորությունների փոփոխությունները:

հազ. դրամ	2024թ.	2023թ.
Առ 1 հունվարի	4,106,920	-
Ավելացումներ	-	4,259,398
Տոկոսային ծախս	372,149	146,345
Վարձավճարներ	(1,038,000)	(298,823)
Առ 31 դեկտեմբերի	3,441,069	4,106,920
Վարձակալության գծով ընթացիկ պարտավորություններ	736,610	665,851
Վարձակալության գծով ոչ ընթացիկ պարտավորություններ	2,704,459	3,441,069

27. Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր

հազ. դրամ	2024թ.	2023թ.
Վճարվելիք շահաբաժիններ (Ծնթգ. 21)	18,999,848	-
Պաշարների և հիմնական միջոցների ձեռքբերման համար վճարվելիք գումարներ	14,985,645	8,857,969
Վճարվելիք այլ հարկեր	7,055,760	1,780,102
Ստացված ծառայությունների համար վճարվելիք գումարներ	6,352,669	6,652,287
Այլ կրեդիտորական պարտքեր և հաշվեգրված ծախսեր	1,754,830	1,720,087
	49,148,752	19,010,445

ՀՀ օրենսդրության համաձայն՝ բաժնետերերից մեկին վճարվելիք շահաբաժինների վճարման գծով այս պահին գործում են սահմանափակումներ, և շահաբաժինները կվճարվեն սահմանափակումների վերաբերյալ Քննչական կոմիտեի որոշման չեղարկումից հետո:

Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքերի հետ կապված արժույթային և իրացվելիության ռիսկերին Խմբի ենթարկվածության վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 29-ում:

28. Պայմանագրի գծով պարտավորություններ

հազ. դրամ	2024թ.	2023թ.
Պայմանականորեն գնանշված վաճառքների գծով ստացված ընթացիկ կանխավճարներ	2,377,475	15,597,858
Պայմանագրի գծով պարտավորություններ բեռնափոխադրման/ առաքման ծառայություններից ստացված հասույթի գծով	579,021	1,078,589
	2,956,496	16,676,447

Ժամանակ առ ժամանակ Խումբը ճանաչում է պայմանագրի գծով պարտավորություններ մետաղի խտանյութի վաճառքի հետ կապված բեռնափոխադրման/առաքման ծառայությունների գծով, որը վաճառվում է Ինկոտերմսի FCA (մինչև բեռնափոխադրողի մոտ) և CIP (փոխադրումը և ապահովագրումը վճարված է մինչև) պայմաններով, որի դեպքում դրամական միջոցների մի մասը կարող է ստացվել գնորդից մինչև բեռնափոխադրման/առաքման ծառայությունների մատուցումը: Հաշվետու ժամանակաշրջանում ճանաչված հասույթը, որը ներառված էր պայմանագրի գծով պարտավորությունների տարեսկզբի մնացորդում, կազմում էր 1,078,589 հազար դրամ (2023թ-ին՝ 878,635 հազար դրամ):

Պայմանականորեն գնանշված վաճառքների գծով ստացված ընթացիկ կանխավճարներում ներառված են 2,377,475 հազար դրամ գումարով կանխավճարները (2023թ-ին՝ 15,597,858 հազար դրամ), որոնք ենթակա են հաշվանցման պղնձի և մոլիբդենի խտանյութի վաճառքի դիմաց 2025թ. ընթացքում: Որոշ մնացորդների գծով կիրառվում է 1 ամսվա ԱՄՆ դոլարի SOFR գումարած 4.5%:

հազ. դրամ	Պայմանականորեն գնանշված վաճառքների գծով ստացված ընթացիկ կանխավճարներ	Պայմանագրի գծով պարտավորություններ առաքման ծառայությունների գծով	Ընդամենը
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2024թ.	15,597,858	1,078,589	16,676,447
Ստացված կանխավճարներ	290,935,519	8,737,983	299,673,502
Պայմանականորեն գնանշված վաճառքների գծով ստացվելիք գումարների հետ հաշվանցված կանխավճարներ	(304,155,902)	(9,237,551)	(313,393,453)
Կանխավճարների գծով հաշվեգրված տոկոսներ	11,539	-	11,539
Տոկոսների մարում	(11,539)	-	(11,539)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2024թ.	2,377,475	579,021	2,956,496
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2023թ.	10,105,868	878,635	10,984,503
Ստացված կանխավճարներ	327,854,909	7,647,137	335,502,046
Պայմանականորեն գնանշված վաճառքների գծով ստացվելիք գումարների հետ հաշվանցված կանխավճարներ	(322,373,980)	(7,447,183)	(329,821,163)
Կանխավճարների գծով հաշվեգրված տոկոսներ	1,024,215	-	1,024,215
Տոկոսների մարում	(1,013,154)	-	(1,013,154)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2023թ.	15,597,858	1,078,589	16,676,447

29. Իրական արժեք և ռիսկերի կառավարում

(ա) Հաշվապահական հաշվառման դասակարգումներ և իրական արժեք

Բոլոր ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների գնահատված իրական արժեքը մոտավորապես համապատասխանում է վերջիններիս հաշվեկշռային արժեքին:

(բ) Իրական արժեքի չափում

Իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքներ

Տեսակը	Գնահատման մեթոդ	Նշանակալի ոչ դիտարկելի ելակետային տվյալներ
Ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ	Չեղչված դրամական հոսքերի մեթոդ	Կիրառելի չեն
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ*	Չեղչված դրամական հոսքերի մեթոդ	Կիրառելի չեն

* Այլ ֆինանսական պարտավորությունները ներառում են վարկերը և փոխառությունները, առևտրային կրեդիտորական պարտքերը:

Իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքներ

հազ. դրամ	1-ին մակարդակ	2-րդ մակարդակ	3-րդ մակարդակ	Ընդամենը
31 դեկտեմբերի 2024թ.				
Պղնձի վաճառքի պայմանագրերում ներկառուցված ածանցյալ գործիքներ	-	6,807,176	-	6,807,176
Մոլիբդենի վաճառքի պայմանագրերում ներկառուցված ածանցյալ գործիքներ	-	-	10,737,941	10,737,941
31 դեկտեմբերի 2023թ.				
Պղնձի վաճառքի պայմանագրերում ներկառուցված ածանցյալ գործիքներ	-	23,328,302	-	23,328,302
Մոլիբդենի վաճառքի պայմանագրերում ներկառուցված ածանցյալ գործիքներ	-	-	3,167,694	3,167,694
Փերոմոլիբդենի վաճառքի պայմանագրերում ներկառուցված ածանցյալ գործիքներ	-	-	2,656	2,656

Ներկառուցված ածանցյալ գործիքների իրական արժեքը հաշվարկվել է օգտագործելով մետաղների շուկաների հաշվետու ամսաթվի դրությամբ ֆորվարդային գները:

Չգայնության վերլուծություն

Պղնձի և մոլիբդենի ֆորվարդային գների 5% աճը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ կավելացներ շահույթը կամ վնասը մինչև հարկումը 322,724 հազար դրամով 2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ (2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 466,514 հազար դրամով): Վերլուծությունն իրականացնելիս ենթադրվում է, որ մյուս բոլոր փոփոխականները, մասնավորապես արտարժույթի փոխարժեքները, կմնան անփոփոխ:

2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ պղնձի և մոլիբդենի ֆորվարդային գների 5% նվազումը կունենար նույն չափով, բայց հակառակ ազդեցությունը վերը նշված գումարների վրա, պայմանով, որ մյուս բոլոր փոփոխականները կմնան անփոփոխ:

(գ) Ֆինանսական ռիսկերի կառավարում

Ֆինանսական գործիքներն օգտագործելիս Խումբը ենթարկվում է հետևյալ ռիսկերին.

- պարտքային ռիսկ (տես Ծանոթագրություն 29 (գ) (ii)),
- իրացվելիության ռիսկ (տես Ծանոթագրություն 29 (գ) (iii)),
- շուկայական ռիսկ (տես Ծանոթագրություն 29 (գ) (iv)):

(i) Ռիսկերի կառավարման հիմունքներ

Ղեկավարությունը պատասխանատու է Խմբի ռիսկերի կառավարման համակարգի կազմակերպման և հսկողության համար: Ղեկավարությունը կանոնավոր հիմունքով հաշվետվություններ է ներկայացնում Տնօրենների խորհրդին իր գործունեության վերաբերյալ:

Խմբի ռիսկերի կառավարման քաղաքականության նպատակն է բացահայտել և վերլուծել այն ռիսկերը, որոնց ենթարկվում է Խումբը, սահմանել ռիսկերի համապատասխան սահմանաչափեր և հսկողության մեխանիզմներ, ինչպես նաև հսկել ռիսկերի մակարդակները և դրանց համապատասխանությունը սահմանված սահմանաչափերին: Ռիսկերի կառավարման քաղաքականությունը և ընթացակարգերը կանոնավոր կերպով վերանայվում են՝ շուկայական պայմանների և Խմբի գործունեության փոփոխություններն արտացոլելու նպատակով: Դասընթացների և կառավարման ստանդարտների և ընթացակարգերի միջոցով Խումբը նպատակ ունի ստեղծել հսկողության կանոնակարգված և գործող համակարգ, որտեղ բոլոր աշխատակիցները հստակ պատկերացում ունեն իրենց դերերի և պարտականությունների մասին:

(ii) Պարտքային ռիսկ

Պարտքային ռիսկը ֆինանսական կորուստ կրելու ռիսկն է, երբ հանախորդը կամ ֆինանսական գործիքի պայմանագրի կողմը չի կատարում իր պայմանագրային պարտականությունները: Պարտքային ռիսկն առաջանում է հիմնականում առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքերի, դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների, բանկային ավանդների և տրամադրված փոխառությունների հետ կապված:

Ֆինանսական ակտիվների հաշվեկշռային արժեքն արտացոլում է առավելագույն ենթարկվածությունը պարտքային ռիսկին: Ստորև ներկայացված է պարտքային ռիսկին ենթարկվածության առավելագույն չափը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

հազ. դրամ	Ծնթգ.	Հաշվեկշռային արժեք	
		2024թ.	2023թ.
Տրամադրված փոխառություններ	18	4,596,479	79,032,656
Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր	20	28,746,830	37,550,000
Ավանդներ բանկերում	22	-	1,006,904
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	21	33,615,588	12,264,564
		66,958,897	129,854,124

Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր

Պարտքային ռիսկին Խմբի ենթարկվածությունը հիմնականում կախված է յուրաքանչյուր գնորդի բնութագրերից: 2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Խումբն ունի վեց գնորդ (2023թ-ին՝ հինգ գնորդ), որոնցից յուրաքանչյուրը Խմբին պարտք է ավելի քան 1,000,000 հազար դրամ և որոնց բաժին է ընկնում ընդհանուր դեբիտորական պարտքերի մոտավորապես 91.7%-ը (2023թ-ին՝ 94.2%):

Խումբը ձևավորում է արժեզրկման գծով պահուստ, որն առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքերի գծով կրած վնասների գնահատականն է: Այդ պահուստը վերաբերում է առանձին հիմունքով նշանակալի առևտրային դեբիտորական պարտքերին, որոնք արժեզրկված են:

Խումբը չի պահանջում գրավ առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքերի համար:

Ստորև ներկայացված է հաշվետու ամսաթվի դրությամբ պարտքային ռիսկին ենթարկվածությունն առևտրային դեբիտորական պարտքերի հետ կապված՝ ըստ աշխարհագրական տարածաշրջանների

հազ. դրամ	Հաշվեկշռային արժեք	
	2024թ.	2023թ.
Արտերկիր	21,597,867	36,586,856
Հայաստանի Հանրապետություն	7,148,963	963,144
	28,746,830	37,550,000

Ստորև ներկայացված է հաշվետու ամսաթվի դրությամբ պարտքային ռիսկին առավելագույն ենթարկվածությունն առևտրային դեբիտորական պարտքերի հետ կապված՝ ըստ գնորդների տեսակների:

հազ. դրամ	Հաշվեկշռային արժեք	
	2024թ.	2023թ.
Պղնձի, մոլիբդենի, թրծված մոլիբդենի և ֆերոմոլիբդենի գնորդներ	17,545,117	26,498,652
Այլ արտադրանք – այլ գնորդներ	11,201,713	11,051,348
	28,746,830	37,550,000

Խմբի գնորդներից ոչ մեկը չունի արտաքին վարկանիշ: Գնորդների մեծ մասը Խմբի հետ համագործակցում է ավելի քան 3 տարի:

Ակնկալվող պարտքային կորուստների գնահատում գնորդների համար

Խումբը պարտքային ռիսկին ենթարկվող ֆինանսական գործիքին տալիս է պարտքային ռիսկի վարկանշավորման մակարդակ այն տվյալների հիման վրա, որոնք օգտագործվում են կորստի ռիսկը կանխատեսելու համար (որոնք ներառում են, սակայն չեն սահմանափակվում հետևյալով՝ արտաքին վարկանիշեր, աուդիտի ենթարկված ֆինանսական հաշվետվություններ, կառավարչական հաշվետվություններ, դրամական հոսքերի կանխատեսումներ և հաճախորդների մասին մամուլում հրապարակված տեղեկատվություն), և կիրառելով պարտքային ռիսկի վերաբերյալ փորձագետների դատողությունները: Պարտքային ռիսկի վարկանշավորման մակարդակները սահմանվում են որակական և քանակական գործոնների հիման վրա, որոնք վկայում են պարտագանգման ռիսկի մասին և համընկնում են այնպիսի գործակալությունների արտաքին վարկանշավորման սահմանումներին, ինչպիսին «Moody's Investor Services»-ն է: Ղեկավարությունը դիտարկում է Խմբի գնորդների բազայի կառուցվածքը, ներառյալ այն երկրի պարտագանգման ռիսկը, որտեղ իր գործունեությունն է իրականացնում գնորդը, քանի որ այդ գործոնները կարող են ազդեցություն ունենալ պարտքային ռիսկի վրա, հատկապես ներկայիս տնտեսական պայմաններում:

Ակնկալվող պարտքային կորուստների տեսանկյունից գնահատման ենթակա դեբիտորական պարտքերում ներառված 9,351,337 հազար դրամ գումարը (2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 9,003,666 հազար դրամ) պետք է ստացվի վերջնական մայր ընկերությունից, որի վարկանիշը դեկավարության գնահատմամբ մոտավորապես համապատասխանում է «Moody's» վարկանիշային համակարգի Aa3 վարկանիշին (2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ մոտավորապես A1)՝ հիմք ընդունելով պայմանագրի կողմի գործունեության երկրի վարկանիշը՝ ճշգրտված երկու մակարդակով իջեցման մասով: Օգտագործելով վերը նշված նույն մոտեցումը՝ դեկավարության գնահատմամբ դեբիտորական պարտքերի՝ մինչև մեկ տարի ժամկետանց մնացած մնացորդների վարկանիշը հիմնականում մոտավորապես համապատասխանում է «Moody's» վարկանիշային համակարգի B2 վարկանիշին (2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ մոտավորապես B2):

Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ և բանկային ավանդներ

2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Խումբն ունի 33,615,588 հազար դրամ գումարով դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ բանկերում (2023թ-ին՝ 12,264,564 հազար դրամ) և չունի բանկային ավանդներ (2023թ-ին՝ 1,006,904 հազար դրամ), որոնք իրենցից ներկայացնում են առավելագույն ենթարկվածությունը պարտքային ռիսկին այդ ակտիվների հետ կապված: Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները և բանկային ավանդները պահվում են հայկական բանկերում, և Խումբը չի ակնկալում, որ բանկերը չեն կատարի իրենց պարտականությունները:

Խումբը գտնում է, որ իր դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները ցածր պարտքային ռիսկ ունեն հիմք ընդունելով պայմանագրի կողմերի արտաքին վարկանիշները:

Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների գծով ակնկալվող պարտքային կորուստները գնահատելու համար Խումբը կիրառում է առևտրային դերիտորական պարտքերի համար օգտագործվող մոտեցմանը նմանատիպ մոտեցում:

Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների և ավանդների մեծ մասը պահվում է «Moody's» վարկանիշային գործակալության Ba3 վարկանիշ ունեցող հայկական բանկերում:

Տրամադրված փոխառություններ

Խումբը տրամադրել է փոխառություններ կապակցված կողմերին: Տրամադրված փոխառությունները գրավով ապահովված չեն, ժամկետանց չեն և արժեզրկված չեն:

Տրամադրված փոխառությունների գծով ակնկալվող պարտքային կորուստները գնահատելու համար Խումբը կիրառում է առևտրային դերիտորական պարտքերի համար օգտագործվող մոտեցմանը նմանատիպ մոտեցում:

Կապակցված կողմերին տրամադրված փոխառությունների պարտքային ռիսկը դեկավարության գնահատմամբ մոտավորապես համապատասխանում է «Moody's» վարկանիշային համակարգի B2 վարկանիշին (2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ մոտավորապես B2)՝ հիմք ընդունելով պայմանագրի կողմի գործունեության երկրի վարկանիշը՝ ճշգրտված երկու մակարդակով իջեցման մասով:

(iii) Իրացվելիության ռիսկ

Իրացվելիության ռիսկը ենթադրում է, որ Խումբը կունենա դժվարություններ ֆինանսական պարտավորությունների հետ կապված իր պարտականությունները կատարելիս, որոնք մարվելու են դրամական միջոցներ կամ այլ ֆինանսական ակտիվ տրամադրելով: Իրացվելիության ռիսկի կառավարման հարցում Խմբի մոտեցումն է ապահովել, որքանով հնարավոր է, բավարար իրացվելիություն սովորական և արտասովոր պայմաններում պարտավորությունները սահմանված ժամկետներում կատարելու համար՝ առանց անընդունելի կորուստներ կրելու կամ Խմբի համբավը վտանգելու:

Խումբն ապահովում է ցպահանջ դրամական միջոցների այնպիսի չափի առկայություն, որը բավարար կլինի ակնկալվող գործառնական ծախսերը, այդ թվում՝ ֆինանսական պարտականությունները կատարելու համար: Այս պարագայում հաշվի չի առնվում առանձնահատուկ հանգամանքների, օրինակ՝ բնական աղետների հնարավոր ազդեցությունը, որոնք հնարավոր չէ ողջամտորեն կանխատեսել:

Ենթարկվածությունն իրացվելիության ռիսկին

Ստորև ներկայացված են ֆինանսական պարտավորությունների պայմանագրային մարման ժամկետները հաշվետու ամսաթվի դրությամբ: Ներկայացված են համախառն և չգեղջված գումարները, որոնք ներառում են գնահատված տոկոսային վճարումները:

2024թ.

հազ. դրամ Ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	Հաշվեկշռ. արժեք	Ընդամենը պայմանագր. դրամական հոսքեր	Ցպահանջ և մինչև 2 ամիս	2-12 ամիս	1-2 տարի	2-5 տարի	Ավելի քան 5 տարի
Տոկոսակիր վարկեր և փոխառություններ	99,343,316	114,029,783	2,483,504	36,990,129	34,347,534	31,596,537	8,612,079
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	3,441,069	4,152,000	173,000	865,000	1,038,000	2,076,000	-
Առևտրային կրեդիտորական պարտքեր	42,092,992	42,092,992	18,999,848	23,093,144	-	-	-
	144,877,377	160,274,775	21,656,352	60,948,273	35,385,534	33,672,537	8,612,079

2023թ.

հազ. դրամ Ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	Հաշվեկշռ. արժեք	Ընդամենը պայմանագր. դրամական հոսքեր	Ցպահանջ և մինչև 2 ամիս	2-12 ամիս	1-2 տարի	2-5 տարի	Ավելի քան 5 տարի
Տոկոսակիր վարկեր և փոխառություններ	28,706,030	33,038,970	2,174,749	10,458,846	17,318,019	3,087,356	-
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	4,106,920	5,190,000	173,000	865,000	1,038,000	3,114,000	-
Առևտրային կրեդիտորական պարտքեր	17,230,343	17,230,343	-	17,230,343	-	-	-
	50,043,293	55,459,313	2,347,749	28,554,189	18,356,019	6,201,356	-

Չի ակնկալվում, որ մարման ժամկետների վերլուծությունում ներառված դրամական հոսքերը կարող են առաջանալ նշվածից նշանակալիորեն ավելի վաղ կամ նշվածներից նշանակալիորեն տարբեր գումարներով:

Խմբին հասանելի են ֆինանսավորման տարբեր աղբյուրներ, և 12 ամսվա ընթացքում մարման ժամկետով պարտքը կարող է երկարաձգվել առկա վարկատուների միջոցով: Սովորաբար Խումբն ապահովում է ցպահանջ դրամական միջոցների այնպիսի չափի առկայություն, որը բավարար կլինի 60 օրվա ընթացքում ակնկալվող գործառնական ծախսերը, այդ թվում՝ ֆինանսական պարտականությունները կատարելու համար:

(iv) **Շուկայական ռիսկ**

Շուկայական ռիսկը Խմբի եկամտի կամ ֆինանսական գործիքների արժեքի տատանման ռիսկն է շուկայական գների, օրինակ՝ արտարժույթի փոխարժեքների, տոկոսադրույքների և բաժնետոմսերի գների փոփոխությունների հետևանքով: Շուկայական ռիսկի կառավարման նպատակն է կառավարել և հսկել շուկայական ռիսկին ենթարկվածությունը և պահպանել այն ընդունելի սահմանաչափերում՝ միաժամանակ ապահովելով ռիսկի դիմաց օպտիմալ եկամտաբերություն:

Խումբը չի կիրառում հեջավորման գործիքներ ապրանքային շուկաների գների կտրուկ աճի ժամանակ:

Արժույթային ռիսկ

Արժույթային ռիսկին Խմբի ենթարկվածությունը կապված է Խմբի ֆունկցիոնալ արժույթից տարբեր արժույթով արտահայտված վաճառքների, գնումների և փոխառությունների հետ: Այս գործարքներն հիմնականում արտահայտված են ԱՄՆ դոլարով և եվրոյով:

Որպես կանոն, փոխառություններն արտահայտվում են այն արժույթով, որը համապատասխանում է Խմբի գործառնություններից առաջացող դրամական միջոցներին՝ հիմնականում ԱՄՆ դոլարին: Փոխառությունների գծով տոկոսներն արտահայտված են փոխառության արժույթով: Այսպիսով, առաջանում է տնտեսական հեջավորում՝ առանց անհրաժեշտության:

Արտարժույթով արտահայտված այլ դրամային ակտիվների և պարտավորությունների համար Խմբի քաղաքականությունը պահանջում է ապահովել գույտ ենթարկվածության ընդունելի մակարդակ՝ գնելով կամ վաճառելով արտարժույթը սկիզբ դրույքներով՝ անհրաժեշտության դեպքում կարճաժամկետ անհավասարակշռությունը վերացնելու համար:

Ենթարկվածությունն արժույթային ռիսկին

Ստորև ներկայացված է Խմբի ենթարկվածությունն արժույթային ռիսկին:

հազ. դրամ	ԱՄՆ դոլարով արտահայտ- ված 2024թ.	Եվրոյով արտահայտ- ված 2024թ.	Ռուբլով արտահայտ- ված 2024թ.	Չինական յուանով արտահայտ- ված 2024թ.	Այլ 2024թ.
Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր	21,597,868	-	-	-	-
Տրամադրված փոխառություններ	4,560,440	-	-	-	-
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	2,303,125	244,358	1,365,841	5,660,135	578,752
Վարկեր և փոխառություններ	(86,949,835)	-	-	-	-
Առևտրային կրեդիտորական պարտքեր	(8,364,701)	(473,541)	(1,158,265)	(325,669)	(34,546)
Զուտ ենթարկվածություն	(66,853,103)	(229,183)	207,576	5,334,466	544,206

հազ. դրամ	ԱՄՆ դոլարով արտահայտ- ված 2023թ.	Եվրոյով արտահայտ- ված 2023թ.	Ռուբլով արտահայտ- ված 2023թ.	Չինական յուանով արտահայտ- ված 2023թ.	Այլ 2023թ.
Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր	24,894,760	-	-	11,706,290	-
Տրամադրված փոխառություններ	79,032,656	-	-	-	-
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	156,382	94,520	2,313,482	176,795	162,663
Վարկեր և փոխառություններ	(28,706,030)	-	-	-	-
Առևտրային կրեդիտորական պարտքեր	(2,373,996)	(821,751)	(1,100,432)	-	(38,088)
Զուտ ենթարկվածություն	73,003,772	(727,231)	1,213,050	11,883,085	124,575

Տարվա ընթացքում կիրառվել են արտարժույթի հետևյալ փոխարժեքները.

ՀՀ դրամով	Միջին փոխարժեք		Միջին փոխարժեքը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ	
	2024թ.	2023թ.	2024թ.	2023թ.
1 ԱՄՆ դոլար	392.73	392.54	396.56	404.79
1 եվրո	424.86	424.59	413.89	447.90
1 ռուբլի	4.24	4.65	3.71	4.50
1 չինական յուան	54.57	55.67	54.33	56.93

Զգայնության վերլուծություն

Ստորև ներկայացված դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ՀՀ դրամի փոխարժեքի ողջամտորեն հնարավոր աճը (նվազումը) ԱՄՆ դոլարի և եվրոյի նկատմամբ կազդեր արտաբերվող արտահայտված ֆինանսական գործիքների չափման վրա և շահույթի կամ վնասի վրա ստորև ներկայացված գումարների չափով: Վերլուծությունն իրականացնելիս ենթադրվում է, որ մյուս բոլոր փոփոխականները, մասնավորապես տոկոսադրույքները, կմնան անփոփոխ և հաշվի չի առնվում կանխատեսվող վաճառքների և գնումների ազդեցությունը:

հազ. դրամ

	ԱՃ Շահույթ կամ (վնաս)	Նվազում Շահույթ կամ (վնաս)
31 դեկտեմբերի 2024թ.		
ՀՀ դրամի փոխարժեքի 10% փոփոխություն ԱՄՆ դոլարի նկատմամբ	6,685,310	(6,685,310)
ՀՀ դրամի փոխարժեքի 10% փոփոխություն եվրոյի նկատմամբ	22,918	(22,918)
ՀՀ դրամի փոխարժեքի 10% փոփոխություն ռուբլու նկատմամբ	(20,758)	20,758
ՀՀ դրամի փոխարժեքի 10% փոփոխություն յուանի նկատմամբ	(533,447)	533,447
31 դեկտեմբերի 2023թ.		
ՀՀ դրամի փոխարժեքի 10% փոփոխություն ԱՄՆ դոլարի նկատմամբ	(7,300,377)	7,300,377
ՀՀ դրամի փոխարժեքի 10% փոփոխություն եվրոյի նկատմամբ	72,723	(72,723)
ՀՀ դրամի փոխարժեքի 10% փոփոխություն ռուբլու նկատմամբ	(121,305)	121,305
ՀՀ դրամի փոխարժեքի 10% փոփոխություն յուանի նկատմամբ	(1,188,309)	1,188,309

Տոկոսադրույքային ռիսկ

Տոկոսադրույքների փոփոխություններն ազդեցություն են ունենում հիմնականում վարկերի և փոխառությունների վրա՝ փոխելով կամ դրանց իրական արժեքը (հաստատուն տոկոսադրույքով պարտք) կամ ապագա դրամական հոսքերը (փոփոխուն տոկոսադրույքով պարտք): Դեկավարությունը չի կիրառում հաստատուն կամ փոփոխուն տոկոսադրույքների նկատմամբ Խմբի ենթարկվածությունը որոշող ձևակերպված քաղաքականություն: Այնուամենայնիվ, նոր վարկերի կամ փոխառությունների դեպքում դեկավարությունը հիմնվում է իր դատողությունների վրա որոշելու համար, թե որ տոկոսադրույքը՝ հաստատունը թե փոփոխունը, ավելի բարենպաստ կլինի Խմբի համար մինչև մարման ժամկետն ակնկալվող ժամանակաշրջանի ընթացքում:

Ենթարկվածությունը տոկոսադրույքային ռիսկին

Հաշվետու ամսաթվի դրությամբ Խմբի տոկոսակիր ֆինանսական գործիքների տոկոսադրույքների կառուցվածքը հետևյալն էր.

հազ. դրամ

	Հաշվեկշռային արժեք	
	2024թ.	2023թ.
Հաստատուն տոկոսադրույքով գործիքներ		
Ֆինանսական ակտիվներ	12,533,022	80,039,560
Ֆինանսական պարտավորություններ	(92,447,919)	(10,595,304)
	(79,914,897)	69,444,256
Փոփոխուն տոկոսադրույքով գործիքներ		
Ֆինանսական պարտավորություններ	(10,336,466)	(22,217,646)
	(10,336,466)	(22,217,646)

Հաստատուն տոկոսադրույքով ֆինանսական պարտավորությունները ներառում են բանկային վարկերը և վարձակալության գծով պարտավորությունները: Փոփոխուն տոկոսադրույքով ֆինանսական պարտավորությունները ներառում են այլ կազմակերպություններից ստացված գրավով ապահովված վարկերը:

Իրական արժեքի զգայնության վերլուծություն հաստատուն տոկոսադրույքով գործիքների համար

Խումբը չի հաշվառում հաստատուն տոկոսադրույքով ֆինանսական գործիքները որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող կամ իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող: Այդ իսկ պատճառով, հաշվետու ամսաթվի դրությամբ տոկոսադրույքների փոփոխությունն ազդեցություն չէր ունենա շահույթի կամ վնասի կամ սեփական կապիտալի վրա:

Դրամական միջոցների զգայնության վերլուծություն փոփոխուն տոկոսադրույքով գործիքների համար

Հաշվետու ամսաթվի դրությամբ տոկոսադրույքների ողջամտորեն հնարավոր փոփոխությունը 100 բազիսային կետով կավելացներ (կնվազեցներ) շահույթը կամ վնասը (առանց հարկերի) ստորև ներկայացված գումարների չափով: Վերլուծությունն իրականացնելիս ենթադրվում է, որ մյուս բոլոր փոփոխականները, մասնավորապես արտարժույթի փոխարժեքները, կմնան անփոփոխ:

հազ. դրամ	Ծախույթ կամ վնաս	
	100 բկ աճ	100 բկ նվազում
2024թ.		
Փոփոխուն տոկոսադրույքով գործիքներ	(68,996)	68,996
Դրամական հոսքերի զգայնություն (զուտ)	(68,996)	68,996
2023թ.		
Փոփոխուն տոկոսադրույքով գործիքներ	(148,303)	148,303
Դրամական հոսքերի զգայնություն (զուտ)	(148,303)	148,303

(դ) Կապիտալի կառավարում

Խմբի քաղաքականությունն է ապահովել կապիտալի կայուն բազա՝ ներդրողների, վարկատուների և շուկայի վստահությունը պահպանելու և գործունեության հետագա զարգացումն ապահովելու համար: Խումբը վերահսկում է կապիտալի եկամտաբերությունը, որը Խումբը սահմանում է որպես գործառնական գործունեության արդյունքները բաժանած ընդհանուր սեփական կապիտալին:

Խումբը ձգտում է պահպանել հավասարակշռություն փոխառությունների ավելի մեծ ծավալի շնորհիվ ավելի բարձր եկամտաբերության և կապիտալի կայուն դիրքի շնորհիվ ձեռք բերված առավելությունների և անվտանգության միջև:

EBITDA-ի (ճշգրտված շահույթը մինչև տոկոսների վճարումը, հարկումը, մաշվածության և ամորտիզացիայի մասհանումները) չափումը չի կարգավորվում ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտներով և չի կարող դիտարկվել որպես ֆինանսական հաշվետվություններում ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների համաձայն ճանաչված շահույթի այլընտրանքային չափում: Դեկավարությունը բացահայտում է EBITDA-ն, քանի որ գտնում է, որ այդ ցուցանիշը կարող է տրամադրել ֆինանսական հաշվետվությունների օգտագործողների համար օգտակար լրացուցիչ տեղեկատվություն:

Քանի որ չեն գործում EBITDA-ի հաշվարկման միասնական ստանդարտներ, այլ ընկերությունները կարող են EBITDA-ն այլ եղանակներով: Տարբեր ընկերությունների EBITDA-ի ցուցանիշները կարող են միմյանց հետ համադրելի չլինեն:

Ստորև ներկայացված է Խմբի EBITDA-ն 2024թ. դեկտեմբերի 31-ին և 2023թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարիների համար:

հազ. դրամ	Ծնթգ.	2024թ.	2023թ.
Տարվա շահույթ և ընդամենը համապարփակ ֆինանսական արդյունք		45,161,872	75,610,979
Շահութահարկի գծով ծախս – շուկայական արժեքի բաղադրիչ	14	16,663,742	27,576,452
Շահութահարկի գծով ծախս – թոյլաթի (բաղադրիչներ 2 և 3)	14	22,097,750	39,147,103
Շահույթ մինչև շահութահարկով հարկումը		83,923,364	142,334,534
<i>Ճշգրտումներ հետևյալ հոդվածների գծով</i>			
– Մաշվածություն և ամորտիզացիա	15	22,196,752	18,650,889
– Ֆինանսական ծախսեր	12	4,300,593	3,079,753
– Ֆինանսական եկամուտ	12	(5,650,816)	(4,967,916)
– Չուտ (կորուստ)/օգուտ փոխարժեքային տարբերություններից		5,370,426	(3,059,093)
– Կանխավճարների արժեզրկում	11	313,881	1,608,732
– Հիմնական միջոցների արժեզրկում	11	160,270	399,905
– Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող բաժնային գործիքների արժեզրկում	11	-	657,342
– Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ/ (հակադարձում)		176,959	(81,066)
– Մակաբացման գծով ակտիվի մաշվածություն	16	80,284	-
Համախմբված EBITDA		110,871,713	158,623,080

Ստորև ներկայացված է Խմբի զուտ պարտքի և սեփական կապիտալի հարաբերակցությունը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

հազ. դրամ	2024թ.	2023թ.
Վարկեր, փոխառություններ և վարձակալության գծով պարտավորություններ	102,784,385	32,812,950
Հանած՝ դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները (առանց վճարվելիք շահաբաժինների)	(14,615,740)	(12,264,564)
Չուտ պարտքը	88,168,645	20,548,386
Ընդամենը սեփական կապիտալ	262,856,004	367,210,355
Պարտքի և սեփական կապիտալի հարաբերակցությունը առ 31-ը դեկտեմբերի	0.34	0.06

30. Կապիտալ ծախսումների պարտավորվածությունները

Խումբը մի քանի պայմանագրեր է կնքել սարքավորումների, պահեստամասերի և ծառայությունների ձեռքբերման համար: Այդ պայմանագրերի հետ կապված պարտավորվածությունները 2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ կազմել են 13,646,228 հազար դրամ (2023թ-ին՝ 16,313,686 հազար դրամ):

31. Պայմանական դեպքեր

(ա) Ապահովագրություն

Հայաստանում ապահովագրական ծառայությունների ոլորտը զարգացման փուլում է, և ապահովագրության շատ տեսակներ, որոնք լայնորեն տարածված են այլ երկրներում, դեռ չեն կիրառվում Հայաստանում: Խումբն ամբողջությամբ չի ապահովագրել իր հիմնական միջոցները և սարքավորումները, այն ապահովագրված չէ նաև գործունեության ընդհատումից և երրորդ կողմերի նկատմամբ պարտավորություններից, որոնք կարող են առաջանալ գույքին կամ շրջակա միջավայրին վնաս հասցնելուց՝ Խմբի տարածքում տեղի ունեցած պատահարների կամ վերջինիս գործունեության հետևանքով: Քանի դեռ Խումբը չունի համապատասխան ապահովագրական ծածկույթ, գոյություն ունի ռիսկ, որ որոշակի ակտիվների կորուստը կամ ոչնչացումը կարող է նշանակալի անբարենպաստ ազդեցություն ունենալ Խմբի գործունեության և ֆինանսական վիճակի վրա:

(բ) Դատական վարույթներ

Ղեկավարությունը գտնում է, որ Խումբը ներգրավված չէ այնպիսի դատական վարույթներում կամ այլ հայցերում, որոնք կարող են էական ազդեցություն ունենալ Խմբի գործունեության արդյունքների կամ ֆինանսական վիճակի վրա:

(գ) Պայմանական հարկային պարտավորություններ

Հայաստանի հարկային համակարգը, լինելով համեմատաբար նոր, բնորոշվում է օրենսդրության, պաշտոնական պարզաբանումների և դատական որոշումների հաճախակի փոփոխություններով, որոնք երբեմն հստակ չեն, հակասական են, ինչը ենթադրում է տարբեր մեկնաբանություններ: Հարկերը ենթակա են ստուգման և ուսումնասիրության հարկային մարմինների կողմից, որոնք իրավասու են սահմանել տույժեր և տուգանքներ: Հարկային օրենսդրության խախտման դեպքում հարկային մարմիններն իրավասու չեն առաջադրել հարկերի գծով լրացուցիչ պարտավորություններ, տույժեր կամ տուգանքներ, եթե խախտման ամսաթվից անցել է երեք տարի:

2020թ. հունվարի 1-ից Հայաստանի Հանրապետությունում գործում է տրանսֆերային գնագոյացման օրենսդրությունը: Օրենսդրությունը գործում է 2020թ. և հաջորդ տարիների համար: Տրանսֆերային գնագոյացման տեղական կանոնները համանման են ՏՀԶԿ-ի ուղեցույցներին, սակայն որոշակի հանգամանքներում առկա է անորոշություն հարկային օրենսդրության գործնական կիրառման հետ կապված:

Տրանսֆերային գնագոյացման կանոնները պարտադրում են հարկ վճարողներին պատրաստել տրանսֆերային գնագոյացման փաստաթղթեր վերահսկվող գործարքների համար, սահմանում են լրացուցիչ հարկերի և տույժերի հաշվեգրման հիմքեր և մեխանիզմներ, եթե վերահսկվող գործարքների գները տարբերվում են շուկայական գներից:

Տրանսֆերային գնագոյացման կանոնները կիրառելի են ստորև ներկայացված գործարքների նկատմամբ, եթե վերահսկվող գործարքի հանրագումարը գերազանցում է 200 միլիոն դրամը հարկային տարում:

- միջպետական գործարքներ կապակցված կողմերի միջև,
- միջպետական գործարքներ օֆշորային գոտիներում գրանցված ընկերությունների հետ՝ անկախ վերջիններիս կապակցված կողմ լինելու հանգամանքից,
- կապակցված կողմերի միջև երկրի ներսում իրականացվող որոշ գործարքներ, որոնք սահմանված են ՀՀ հարկային օրենսգրքով:

Քանի որ հարկային մարմինները և դատարանները չունեն տրանսֆերային գնագոյացման կանոնների կիրառման փորձ, դժվար է կանխատեսել տրանսֆերային գնագոյացման նոր կանոնների ազդեցությունն այս համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

Վերը նշված հանգամանքները Հայաստանում կարող են առաջացնել զարգացած երկրների ռիսկերի համեմատ շատ ավելի մեծ ռիսկեր: Ղեկավարությունը գտնում է, որ համարժեքորեն է ճանաչել հարկային պարտավորությունները՝ Հայաստանի կիրառելի հարկային օրենսդրության, պաշտոնական հայտարարությունների և դատական որոշումների իր մեկնաբանությունների հիման վրա: Այնուամենայնիվ, համապատասխան իրավասու մարմինները կարող են ունենալ այլ մեկնաբանություններ, և հետևանքները կարող են էական լինել այս համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների համար, եթե իրավասու մարմիններին հաջողվի գործադրել իրենց մեկնաբանությունները:

(դ) Ծրջակա միջավայրի պահպանության

Խմբի գործունեությունը ենթակա է բազմաթիվ պետական օրենքների և կանոնակարգերի դրույթների, որոնք կարգավորում են օդը և ջուրը աղտոտող նյութերի արտանետումները, վնասակար նյութերի ու թափոնների և այլ թունավոր նյութերի արտադրությունը, գործածումը, պահպանումը և արտանետումը: Ղեկավարությունը գտնում է, որ Խմբի գործունեությունը համապատասխանում է կառավարության՝ շրջակա միջավայրի պահպանությանը վերաբերող պահանջներին, այդ իսկ պատճառով, պահուստ չի ձևավորել շրջակա միջավայրի պահպանության գծով հնարավոր պարտավորությունների համար, քանի որ ղեկավարությունը հավանական չի համարում նման պարտավորությունների առաջացումը մոտ ապագայում: Այնուամենայնիվ, բնապահպանության հարցերը կարգավորող օրենսդրությունը զարգացման փուլում է Հայաստանի Հանրապետությունում, և օրենսդրության ու վերջինիս մեկնաբանությունների փոփոխությունները կարող են առաջացնել էական պարտավորություններ ապագայում:

32. Գործառնական ռիսկեր

(ա) Հանքեր

Հանքերն ըստ իրենց էության ենթարկվում են բազմաթիվ գործառնական ռիսկերի և գործոնների ազդեցության, որոնք, որպես կանոն, գտնվում են Խմբի հսկողության սահմաններից դուրս և կարող են ազդեցություն ունենալ Խմբի գործունեության, գործառնական արդյունքների և դրամական հոսքերի վրա: Այս գործառնական ռիսկերը և գործոնները ներառում են, սակայն չեն սահմանափակվում հետևյալով. (i) հողի և ջրի անկանխատեսելի վիճակ և ջրօգտագործման իրավունքների հետ կապված անբարենպաստ պահանջներ, (ii) երկրաբանական խնդիրներ, ներառյալ երկրաշարժերը և այլ բնական աղետները, (iii) մետալուրգիական և մշակման հետ կապված այլ խնդիրներ, (iv) արտասովոր եղանակային կամ գործառնական պայմաններ և այլ ֆորս-մաժորային իրադարձություններ, (v) հանքաքարի՝ ակնկալվողից ցածր որակ կամ կորզման մակարդակ, (vi) վթարներ, (vii) կառավարությունից անհրաժեշտ թույլտվությունների ոչ ժամանակին տրամադրում կամ ընդհանրապես չտրամադրում, (viii) դատական վարույթների արդյունքները, ներառյալ ընդունված որոշումների բողոքարկումը, (ix) հետախուզման և մշակման աշխատանքների հետ կապված անորոշություններ, (x) փոխադրման ուշացումներ, (xi) աշխատանքային վեճեր, (xii) համապատասխան ապահովագրական փաթեթ ձեռք բերելու անկարողություն, (xiii) նյութերի և սարքավորումների բացակայություն, (xiv) տեխնիկական բնութագրերի կամ ակնկալիքների համաձայն սարքավորումների աշխատելու կամ գործընթացների ընթանալու անկարողություն, (xv) անկանխատեսելի դժվարություններ՝ ձեռք բերված միավորումների համախմբման և ընդհանուր գործունեությունից ակնկալվող օգուտների ձեռք բերման հետ կապված և (xvi) ֆինանսավորում ստանալու փորձերի արդյունքները և ֆինանսական շուկայի պայմանները:

(բ) Պղնձի և մոլիբդենի գների տատանումներ

Խմբի ֆինանսական գործունեության արդյունքները զգալիորեն կախված են պղնձի գնից, որի վրա ազդեցություն ունեն Խմբի հսկողության սահմաններից դուրս գտնվող բազմաթիվ գործոններ: Պղնձի առքուվաճառքն իրականացվում է Լոնդոնի մետաղների բորսայում (LME), Նյու Յորքի ապրանքային բորսայում (COMEX) և Շանհայի ֆյուչերսների բորսայում (CME): Ընկերությունը պղնձը վաճառում է LME-ի գնանշվող գներով: Այս բորսայում ներկայացվող պղնձի գնի վրա նշանակալի ազդեցություն ունեն բազմաթիվ գործոններ, ներառյալ՝ (i) պղնձի համաշխարհային պահանջարկի և առաջարկի հավասարակշռությունը, (ii) համաշխարհային տնտեսության աճի տեմպերը, արդյունաբերական միտումները և բնակարանաշինության ու ավտոմոբիլային արդյունաբերության պայմանները, որոնք բոլորը կապակցված են պղնձի պահանջարկի հետ, (iii) Չինաստանի տնտեսական

աճն ու քաղաքական պայմանները, որը դարձել է մաքուր պղնձի աշխարհի ամենախոշոր սպառողը, և այլ զարգացող երկրներին, (iv) սպեկուլյատիվ ներդրումային դիրքերը պղնձի և պղնձի ֆյուչերսների հետ կապված, (v) փոխարինող նյութերի առկայությունը և արժեքը և (vi) արտարժույթի փոխարժեքի տատանումները, ներառյալ ԱՄՆ դոլարի համեմատական կայունությունը: Պղնձի շուկան բնորոշվում է փոփոխական և ցիկլային բնույթով: 2024թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա ընթացքում LՄԲ-ի օրական փակման սփոթ գինը մեկ տոննա պղնձի համար կազմել է 8,086 ԱՄՆ դոլարից 10,857 ԱՄՆ դոլար, միջինը՝ 9,147 ԱՄՆ դոլար մեկ տոննայի համար: 2025թ. ապրիլի 10-ին LՄԲ-ի փակման սփոթ գինը մեկ տոննա պղնձի համար կազմել է 8,978 ԱՄՆ դոլար:

Խմբի ֆինանսական գործունեության արդյունքները զգալիորեն կախված են նաև մոլիբդենի գնից: Մոլիբդենի գինը նույնիսկ ավելի փոփոխական և ցիկլային է, քան պղնձինը: Մոլիբդենի գնի վրա նշանակալի ազդեցություն ունեն բազմաթիվ գործոններ, ներառյալ (i) մոլիբդենի համաշխարհային պահանջարկի և առաջարկի հավասարակշռությունը, (ii) համաշխարհային տնտեսության աճի տեմպերը, հատկապես շինարարության և ենթակառուցվածքների ոլորտում, որոնք պահանջում են պողպատի զգալի պաշարներ, (iii) որպես պղնձի արտադրության հավելյալ արտադրատեսակ արտադրվող մոլիբդենի ծավալները, (iv) պաշարների ծավալները, (v) արտարժույթի փոխարժեքի տատանումները, ներառյալ ԱՄՆ դոլարի համեմատական կայունությունը և (vi) ԱՄՆ-ի և արտերկրյա մրցակիցների արտադրական ծախսերը: Մոլիբդենի պահանջարկը զգալիորեն կախված է պողպատի համաշխարհային արդյունաբերությունից, որտեղ այս մետաղն օգտագործվում է որպես կարծրացնող և քայքայումը կանխարգելող նյութ: Մոլիբդենի արտադրության մոտավորապես 80 տոկոսը օգտագործվում է այս նպատակի համար: Մնացած պաշարներն օգտագործվում են մասնագիտացված քիմիկատների, մասնավորապես, կատալիզատորների, ջրազերծման ռեագենտների, քսանյութերի արտադրությունում: Մոլիբդենի համաշխարհային պաշարների մոտավորապես 65 տոկոսը պղնձի արդյունահանման հավելյալ արտադրանք է, որն այդքան էլ մեծ ազդեցության չի ենթարկվում մոլիբդենի գներից: 2024թ. ընթացքում մոլիբդենի միջին գինը կազմել է մոտավորապես 46,969 ԱՄՆ դոլար մեկ տոննայի համար՝ ի համեմատություն 2023թ-ին գրանցված 53,333 ԱՄՆ դոլարի: 2025թ. ապրիլի 10-ին LՄԲ-ի սփոթ գինը մեկ տոննա մոլիբդենի համար կազմել է 43,927 ԱՄՆ դոլար:

Մոլիբդենի և պղնձի ցածր գների գերակայման երկարատև ժամանակաշրջանը կարող է անբարենպաստ ազդեցություն ունենալ Խմբի շահույթի և դրամական հոսքերի վրա:

33. Կապակցված կողմեր

(ա) Մայր կազմակերպություն և վերջնական հսկող կողմ

Խմբի սեփականատերերի կառուցվածքը ներկայացված է Ծանոթագրություն 1-ում:

Խմբի վերջնական մայր ընկերությունը, «Նեո Մետալս Հոլդինգ Լիմիթեդ»-ը կամ որևէ այլ միջանկյալ մայր ընկերություն չի հրապարակում համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններ:

(բ) Գործարքներ առանցքային ղեկավար անձնակազմի հետ

(i) Առանցքային ղեկավար անձնակազմի վարձատրությունը

Տարվա ընթացքում առանցքային ղեկավար անձնակազմը ստացել է ստորև ներկայացված վարձատրությունը, որը ներառված է անձնակազմի գծով ծախսերում:

հազ. դրամ	2024թ.	2023թ.
Աշխատավարձ և պարգևավճարներ	3,766,824	3,602,273

(գ) Այլ գործարքներ կապակցված կողմերի հետ

հազ. դրամ	Գործարքի գումարը դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար		Մնացորդները առ 31 դեկտեմբերի	
	2024թ.	2023թ.	2024թ.	2023թ.
Ապրանքների, ծառայությունների և գույքի վաճառք				
Բաժնետերեր	-	15,808	1,586,240	10,622,888
Համատեղ հսկողության ներքո գտնվող ընկերություններ	47,675,747	1,324,814	15,046,004	1,369
Ապրանքների և գույքի ձեռքբերում				
Բաժնետերեր	-	4,032	-	68
Համատեղ հսկողության ներքո գտնվող ընկերություններ	247,384	6,015,284	32,622	343,341
Ստացված ծառայություններ				
Բաժնետերեր	-	6,416,457	-	1,098,112
Համատեղ հսկողության ներքո գտնվող ընկերություններ	564,644	623,958	133,800	191,550
Տրված նվիրատվություններ				
Համատեղ հսկողության ներքո գտնվող ընկերություններ	6,861,607	7,887,925	-	-
Տրված կանխավճարներ				
Բաժնետերեր	-	-	-	878,000
Համատեղ հսկողության ներքո գտնվող ընկերություններ	-	-	65	-
Ստացված կանխավճարներ				
Համատեղ հսկողության ներքո գտնվող ընկերություններ	-	-	73,744	-
Տոկոսային եկամուտ				
Բաժնետերեր	1,997,890	161,293	-	161,293
Համատեղ հսկողության ներքո գտնվող ընկերություններ	3,212,324	2,945,238	36,039	3,805,903
Տրամադրված փոխառություններ				
Բաժնետերեր	-	40,406,875	-	36,003,225
Համատեղ հսկողության ներքո գտնվող ընկերություններ	-	10,252,785	4,560,440	39,062,235
Տոկոսային ծախս				
Համատեղ հսկողության ներքո գտնվող ընկերություններ	372,149	146,345	-	-
Ֆինանսական վարձակալություն				
Համատեղ հսկողության ներքո գտնվող ընկերություններ	-	4,259,398	3,441,069	4,106,920

Գործարքների մնացորդները գրավով ապահովված չեն: Ընթացիկ կամ նախորդ տարում չեն ճանաչվել անհուսալի կամ կասկածելի պարտքերի գծով ծախսեր կապակցված կողմերի պարտքերի հետ կապված:

Կապակցված կողմերի հետ գործարքների բոլոր մնացորդները ենթակա են մարման մինչև մեկ տարվա ընթացքում:

34. Զափման հիմունքներ

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են սկզբնական արժեքի հիմունքով, բացառությամբ պայմանականորեն գնանշվող առևտրային դեբիտորական պարտքերի, որոնք չափվում են իրական արժեքով յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

35. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության էական մասեր

Ստանդարտների մի շարք փոփոխություններ գործում են 2024թ. հունվարի 1-ից, որոնք սակայն նշանակալի ազդեցություն չունեն Խմբի համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների վրա: Խումբը հետևողականորեն կիրառել է ստորև ներկայացված հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունն այս համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններում ներկայացված բոլոր ժամանակաշրջանների համար, եթե այլ բան նշված չէ:

(ա) Համախմբման հիմունքներ

(i) Դուստր ընկերություններ

Դուստր ընկերությունները Խմբի կողմից հսկվող ընկերություններ են: Խումբը հսկողություն ունի ընկերությունների նկատմամբ, եթե այդ ընկերություններում իր ներգրավվածության արդյունքում ունի փոփոխական հատույցների իրավունք կամ ռիսկին ենթարկվածություն և ընկերության նկատմամբ իր հսկողության միջոցով այդ հատույցների վրա ազդելու կարողություն: Խումբը ներառում է դուստր ընկերության ֆինանսական հաշվետվությունները համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններում դուստր ընկերության նկատմամբ հսկողություն ձեռք բերելու ամսաթվից մինչև դուստր ընկերության նկատմամբ հսկողությունը կորցնելու ամսաթիվը: Անհրաժեշտության դեպքում դուստր ընկերությունների հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունում կատարվում են փոփոխություններ՝ Խմբի կողմից որդեգրված քաղաքականության հետ համապատասխանություն ապահովելու նպատակով: Դուստր ընկերությունում չհսկող բաժնեմասերին բաժին ընկնող վնասը վերագրվում է չհսկող բաժնեմասերին, նույնիսկ եթե դա հանգեցնում է չհսկող բաժնեմասերում պակասորդային մնացորդի:

(ii) Համախմբման ընթացքում բացառվող գործառնություններ

Ներխմբային հաշվարկների մնացորդները և գործարքները, ինչպես նաև ներխմբային գործարքներից առաջացող ցանկացած չիրացված եկամուտները և ծախսերը բացառվում են:

(բ) Հասույթ

Խումբը հիմնականում զբաղվում է պղնձի/մոլիբդենի խտանյութի արտադրությամբ և որոշ դեպքերում մատուցում է բեռնափոխադրման/առաքման ծառայություններ: Գնորդների հետ պայմանագրերից հասույթը ճանաչվում է, երբ ապրանքների և ծառայությունների նկատմամբ հսկողությունը փոխանցվում է գնորդին այն գումարով, որն արտացոլում է այն հատուցումը, որը Խումբն ակնկալում է ստանալ այդ ապրանքների կամ ծառայությունների դիմաց՝ որպես փոխանակում:

Պայմանագրի գծով մնացորդներ

Պայմանագրի գծով ակտիվներ

Պայմանագրի գծով ակտիվը գնորդին փոխանցված ապրանքների կամ ծառայությունների դիմաց, որպես փոխանակում, հատուցում ստանալու իրավունքն է: Եթե Խումբն ապրանքների և ծառայությունների փոխանցումն իրականացնում է մինչև գնորդի կողմից հատուցումը վճարելը կամ մինչև դրա՝ վճարման ենթակա դառնալը, պայմանագրի գծով ակտիվը ճանաչվում է վաստակած հատուցման համար, որը պայմանական է: Խումբը չունի պայմանագրի գծով ակտիվ, քանի որ կատարումը և հատուցման նկատմամբ իրավունքի ձեռքբերումը տեղի է ունենում կարճ ժամանակահատվածում և հատուցման նկատմամբ բոլոր իրավունքներն անվերապահ են:

Առևտրային դեբիտորական պարտքեր

Դեբիտորական պարտքն իրենից ներկայացնում է Խմբի իրավունքը հատուցման նկատմամբ, որը անվերապահ է (այսինքն՝ միայն պահանջվում է ժամանակահատված, մինչև հատուցումը կդառնա վճարման ենթակա):

Պայմանագրի գծով պարտավորություններ

Պայմանագրի գծով պարտավորությունը գնորդին ապրանքներ և ծառայություններ փոխանցելու պարտականությունն է, որի դիմաց Խումբը գնորդից ստացել է հատուցում (կամ ունի հատուցման գումար, որը ենթակա է ստացման): Եթե գնորդը վճարում է հատուցումը մինչև Խմբի կողմից ապրանքների կամ ծառայությունների փոխանցումը գնորդին, պայմանագրի գծով պարտավորությունը ճանաչվում է վճարումը կատարելու կամ վճարումը կատարման ենթակա դառնալու պահին (կախված նրանից, թե որն է ավելի վաղ տեղի ունենում): Պայմանագրի գծով պարտավորությունները ճանաչվում են որպես հասույթ, երբ Խումբն իրագործում է պայմանագրով նախատեսված պարտավորությունները:

Ժամանակ առ ժամանակ Խումբը ճանաչում է պայմանագրի գծով պարտավորություններ մետաղի խտանյութի վաճառքի գծով, որը վաճառվում է Բնկոտերմսի CIP պայմաններով, որի դեպքում դրամական միջոցների մի մասը կարող է ստացվել գնորդից մինչև բեռնափոխադրման/առաքման ծառայությունների մատուցումը: Պայմանագրի գծով պարտավորությունների վերաբերյալ լրացուցիչ տեղեկատվությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 29-ում:

Պոլիտեխնիկական խտանյութի (մետաղի խտանյութի) վաճառք

Խմբի մետաղի խտանյութի վաճառքների մեծամասնությունը հնարավորություն է տալիս ճշգրտել գինը՝ հիմք ընդունելով շուկայական գինը պայմանագրով սահմանված համապատասխան գնորդման ժամանակաշրջանի վերջում: Այդ պայմանավորվածությունները կոչվում են պայմանական գնանշման համաձայնագրեր, որոնց դեպքում մետաղի խտանյութի վաճառքի գինը հիմնված է գնորդին առաքումից հետո որոշակի ապագա ամսաթվին գերակայող սփոթ գների վրա: Վաճառքի գնի ճշգրտումներն իրականացվում են մինչև գնորդման ժամանակաշրջանի վերջը շուկայական գների փոփոխությունների հիման վրա: Նախնական հաշվի ներկայացման և գնորդման ժամանակաշրջանի վերջի միջև ընկած ժամանակահատվածը կարող է լինել մեկից երեք ամիս:

Հասույթը ճանաչվում է այն ժամանակ, երբ հսկողությունը անցնում է գնորդին, ինչը տեղի է ունենում այն ժամանակ, երբ մետաղի խտանյութը ֆիզիկապես տեղափոխվում է նավի, գնացքի, փոխադրողի կամ առաքման այլ մեխանիզմի վրա: Հասույթը չափվում է այն գումարի չափով, որի նկատմամբ Խումբն ակնկալում է ստանալ իրավունք, որը գնորդման ժամանակաշրջանի վերջում ակնկալվող ստացվելիք գնի գնահատականն է, այսինքն՝ ֆորվարդային գինը, և ճանաչվում է համապատասխան առևտրային դեբիտորական պարտք: CIP առաքման պայմաններին ենթակա համաձայնագրի համար, պայմանագրային գնի մի մասը բաշխվում է առանձին մատուցված բեռնափոխադրման/առաքման ծառայություններին:

Այս պայմանական գնանշված համաձայնագրերի համար, գնորդման ժամանակաշրջանի ընթացքում տեղի ունեցած ցանկացած ապագա փոփոխություն ներկայացվում է պայմանականորեն գնանշված առևտրային դեբիտորական պարտքերում և, հետևաբար, գտնվում է ՖՀՄՍ 9-ի և ոչ ՖՀՄՍ 15-ի գործողության ոլորտում: Հաշվի առնելով ենթարկվածությունն ապրանքների գների փոփոխությունների ռիսկին՝ պայմանականորեն գնանշված այս առևտրային դեբիտորական պարտքերը չեն համապատասխանում ՖՀՄՍ 9-ի դրամական միջոցների հոսքերի բնութագրերին, և սկզբնական ճանաչումից մինչև մարման ամսաթիվը պետք է չափվեն իրական արժեքով շահույթի կամ վնասի միջոցով:

Իրական արժեքի հետագա փոփոխությունները ճանաչվում են շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին համախմբված հաշվետվությունում յուրաքանչյուր հաշվետու ժամանակաշրջանում և ներկայացվում են որպես հասույթի ճշգրտումներ:

Գնորդման ժամանակաշրջանի ընթացքում մինչև դրա վերջը տեղի ունեցած իրական արժեքի փոփոխությունները գնահատվում են հիմք ընդունելով ոսկու և պոլիմեր թարմացված ֆորվարդային շուկայական գները, ինչպես նաև հաշվի առնելով ՖՀՄՍ 13-ով սահմանված իրական արժեքի հետ կապված այլ համապատասխան նկատառումները, ներառյալ՝ տոկոսադրույթային և պարտքային ռիսկի ճշգրտումները:

(գ) Ֆինանսական եկամուտ/(ծախսեր)

Խմբի ֆինանսական ծախսերը ներառում են.

- տոկոսային ծախսը,
- տեղանքի վերականգնման պահուստի գծով գեղչի ծախսագրումը,
- փոխարժեքային տարբերություններից օգուտը կամ կորուստը ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների գծով:

Տոկոսային ծախսը ճանաչվում է՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Արդյունավետ տոկոսադրույքն այն դրույքն է, որը ֆինանսական գործիքի ակնկալվող ժամկետի համար գնահատված ապագա դրամական վճարումները կամ մուտքերը գեղչում է ճիշտ մինչև՝

- ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեք կամ
- ֆինանսական պարտավորության ամորտիզացված արժեք:

Տոկոսային ծախսը հաշվարկելիս արդյունավետ տոկոսադրույքը կիրառվում է պարտավորության ամորտիզացված արժեքի նկատմամբ:

(դ) Աշխատակիցների կարճաժամկետ հատուցումներ

Աշխատակիցների կարճաժամկետ հատուցումների գծով պարտականությունները չափվում են առանց գեղչման և ծախսագրվում են համապատասխան ծառայությունը մատուցելիս: Պարտավորությունը ճանաչվում է այն գումարի չափով, որն ակնկալվում է վճարել որպես կարճաժամկետ դրամական միջոցների տեսքով պարգևավճար, եթե Խումբն ունի ներկա իրավական կամ կառուցողական պարտականություն այդ գումարը վճարել որպես աշխատակցի անցյալ ծառայության արդյունք և կարող է արժանահավատորեն գնահատել պարտականությունը:

(ե) Հարկում

Շահութահարկը բաղկացած է ընթացիկ և հետաձգված հարկերից: Շահութահարկը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում, բացառությամբ այն մասի, որը վերաբերում է ուղղակիորեն սեփական կապիտալում կամ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչված հոդվածներին:

(i) Ընթացիկ հարկ

Ընթացիկ հարկը հարկի այն գումարն է, որն ակնկալվում է վճարել կամ ստանալ տարվա հարկվող եկամտի կամ վնասի գծով՝ կիրառելով հարկի այն դրույքները, որոնք ուժի մեջ են եղել կամ ըստ էության ուժի մեջ են եղել հաշվետու ամսաթվի դրությամբ, և ներառում է նախորդ տարիների համար վճարման ենթակա հարկի գծով ճշգրտումները: Ընդհանուր ընթացիկ հարկը ներառում է ընթացիկ շահութահարկը և ռոյալթին:

(ii) Ռոյալթի

Բացի շահութահարկից, Խմբի համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններում ներառվում են նաև և ճանաչվում որպես շահութահարկ գուտ շահույթի գծով այլ հարկատեսակները:

Ռոյալթին, ռեսուրսների վարձավճարների գծով հարկերը և հասույթի վրա հիմնված հարկերը հաշվառվում են համաձայն ՀՀՄՍ 12-ի, երբ համապատասխանում են շահութահարկի բնութագրերին: Դա տեղի է ունենում այն դեպքում, երբ հարկերը գանձվում են պետական մարմնի կողմից և վճարվելիք գումարը հիմնված է հարկվող շահույթի վրա, այլ ոչ արտադրանքի ֆիզիկական ծավալի վրա կամ դիտարկվում որպես տոկոս հասույթից՝ ժամանակավոր տարբերությունների մասով ճշգրտումից հետո: Նման կարգավորումների դեպքում ընթացիկ և հետաձգված շահութահարկը հաշվարկվում է նույն հիմքերով, ինչպես և վերը նշված հարկման այլ ձևերի համար: Ռոյալթիի և այլ հարկատեսակների գծով առաջացող պարտավորությունները, որոնք չեն բավարարում այս չափանիշներին, ճանաչվում են որպես ընթացիկ պահուստներ և ներառվում են այլ ծախսերում:

Ռոյալթին հաշվարկելիս կիրառվում են այն դրույքները, որոնք ուժի մեջ են եղել կամ, ըստ էության, ուժի մեջ են եղել հաշվետու ամսաթվի դրությամբ: Ռոյալթին ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում տարեկան կտրվածքով՝ հիմք ընդունելով հասույթի և հարկվող շահույթի համակցությունը՝ ճշգրտված կիրառելի օրենքների և կանոնակարգերի ուղեցույցների և պահանջների համաձայն: Ռոյալթին բաղկացած է երեք բաղադրիչից՝ հասույթի 4%-ի չափով հաշվարկվող ռոյալթի (1-ին բաղադրիչ), հարկվող շահույթի 12.5%-ի չափով հաշվարկվող ռոյալթի (2-րդ բաղադրիչ) և հարկվող շահույթի 15%-ի չափով հաշվարկվող ռոյալթի (3-րդ բաղադրիչ)՝ ճշգրտված կիրառելի օրենքների և կանոնակարգերի ուղեցույցների և պահանջների համաձայն:

Ռոյալթիի 1-ին բաղադրիչը դիտարկվում է որպես գործառնական ծախս, 2-րդ և 3-րդ բաղադրիչները՝ որպես շահութահարկ:

(iii) Հետաձգված հարկ

Հետաձգված հարկը ճանաչվում է համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններում արտացոլվելու նպատակով որոշվող ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների և հարկային նպատակների համար օգտագործվող գումարների միջև ժամանակավոր տարբերությունների գծով: Հետաձգված հարկ չի ճանաչվում՝

- ժամանակավոր տարբերությունների գծով, որոնք առաջանում են ակտիվների կամ պարտավորությունների սկզբնական ճանաչման ժամանակ բիզնեսի միավորում չհանդիսացող գործարքի արդյունքում, որն ազդեցություն չունի ոչ հաշվապահական և ոչ հարկվող շահույթի կամ վնասի վրա,
- դուստր ընկերությունների ներդրումների գծով նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունների գծով այնքանով, որքանով հավանական է, որ ժամանակավոր տարբերությունները չեն մարվի տեսանելի ապագայում:

Հետաձգված հարկային ակտիվ ճանաչվում է չօգտագործված հարկային վնասների, չօգտագործված հարկային գեղչերի և նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունների գծով այն չափով, որով հավանական է, որ Խումբն ապագայում կունենա հարկվող շահույթ, որի դիմաց դրանք կարող են օգտագործվել: Ապագա հարկվող շահույթը որոշվում է հարկվող ժամանակավոր տարբերությունների մարումից առաջացող գումարի հիման վրա: Եթե հարկվող ժամանակավոր տարբերությունների գումարը բավարար չէ հետաձգված հարկային ակտիվն ամբողջությամբ ճանաչելու համար, դիտարկվում է գոյություն ունեցող ժամանակավոր տարբերությունների մարումներով ճշգրտված ապագա հարկվող շահույթը, որը որոշվում է Խմբի դուստր ընկերությունների գործարար ծրագրերի հիման վրա: Հետաձգված հարկային ակտիվները վերանայվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ և նվազեցվում են այն չափով, որով այլևս հավանական չէ, որ համապատասխան հարկային օգուտը կիրացվի: Այս նվազեցումները վերականգնվում են, եթե մեծանում է ապագա հարկվող շահույթ ստանալու հավանականությունը:

Հետաձգված հարկը չափվում է օգտագործելով հարկի այն դրույքաչափերը, որոնք ակնկալվում է, որ կկիրառվեն ժամանակավոր տարբերությունների նկատմամբ վերջիններս հակադարձելիս՝ հիմք ընդունելով այն օրենքները, որոնք ուժի մեջ են եղել կամ ըստ էության ուժի մեջ են եղել հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

Հետաձգված հարկի չափումն արտացոլում է այն հարկային հետևանքները, որոնք կառաջանան կախված այն եղանակից, որով Խումբը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում ակնկալում է փոխհատուցել կամ մարել իր ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքները: Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները հաշվանցվում են, եթե Խումբը տվյալ պահին ունի ունի ընթացիկ հարկային ակտիվները և պարտավորությունները հաշվանցելու իրազործելի իրավաբանորեն ամրագրված իրավունք և հետաձգված հարկային ակտիվներն ու հետաձգված հարկային պարտավորությունները վերաբերում են շահութահարկին, որը գանձվում է նույն հարկային մարմնի կողմից նույն հարկատուից կամ տարբեր հարկատուներից, որոնք մտադիր են կամ մարել ընթացիկ հարկային պարտավորությունները և ակտիվները գուտ հիմունքով, կամ միաժամանակ իրացնել հարկային ակտիվները և մարել հարկային պարտավորությունները:

Ընթացիկ և հետաձգված հարկի գումարը որոշելիս՝ Խումբը հաշվի է առնում անորոշ հարկային դիրքերի ազդեցությունը և լրացուցիչ հարկերի, տուգանքների և վճարումների ուշացման համար տոկոսների վճարման հնարավորությունը: Խումբը գտնում է, որ հարկային պարտավորությունների գծով հաշվեգրումները բավարար են բոլոր չստուգված հարկային տարիների համար՝ հիմք ընդունելով բազմաթիվ գործոնների իր գնահատականը, այդ թվում՝ հարկային օրենսդրության մեկնաբանությունները և նախկին տարիների փորձը: Այս գնահատականը հիմնված է գնահատումների և ենթադրությունների վրա և կարող է ներառել մի շարք դատողություններ ապագա իրադարձությունների վերաբերյալ: Կարող է ի հայտ գալ նոր տեղեկատվություն, որը կարող է դրդել Խմբին փոխել իր դիրքորոշումը գոյություն ունեցող հարկային պարտավորությունների բավարար լինելու մասին: Հարկային պարտավորությունների նման փոփոխություններն ազդեցություն կունենան հարկի գծով ծախսի վրա այն ժամանակաշրջանում, որում կատարվել է նման գնահատումը:

(գ) Պաշարներ

Պաշարները չափվում են ինքնարժեքից և իրացման գույք արժեքից նվազագույնով: Պաշարների ինքնարժեքը որոշվում է կշռված միջինի սկզբունքով և ներառում է պաշարների ձեռքբերման, արտադրության կամ վերամշակման ծախսումները և պաշարները ներկայիս վայր և առկա վիճակի բերելու հետ կապված բոլոր այլ ծախսումները: Արտադրված պաշարների և անավարտ արտադրանքի դեպքում, ինքնարժեքը ներառում է արտադրական վերադիր ծախսումների համապատասխան մասը՝ հիմք ընդունելով արտադրական նորմատիվային հզորությունը:

Իրացման գույք արժեքը սովորական գործունեության ընթացքում վաճառքի գնահատված գինն է՝ հանած համալրման և վաճառքը կազմակերպելու համար անհրաժեշտ գնահատված ծախսումները:

(ե) Հիմնական միջոցներ

(i) Ծանաչում և չափում

Հիմնական միջոցների միավորները չափվում են սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված մաշվածությունը և կուտակված արժեզրկումից կորուստները: Հիմնական միջոցների սկզբնական արժեքը ՓՀՄՄ-ներին անցման ամսաթվի՝ 2005թ. հունվարի 1-ի դրությամբ որոշվել է այդ ամսաթվի դրությամբ դրանց իրական արժեքի հիման վրա:

Սկզբնական արժեքը ներառում է ակտիվի ձեռքբերմանն ուղղակիորեն վերագրելի ծախսումները: Սեփական ուժերով կառուցված ակտիվների սկզբնական արժեքը ներառում է նյութերի և աշխատուժի գծով ծախսումները, նախանշված նպատակներով օգտագործման համար աշխատանքային վիճակի բերելու հետ ուղղակիորեն կապված ցանկացած այլ ծախսումները, հիմնական միջոցների ապատեղակայման և քանդման, ինչպես նաև դրանց զբաղեցրած տեղանքի վերականգնման ծախսումները և կապիտալացված փոխառության ծախսումները: Ձեռքբերված համակարգչային ծրագիրը, որը համապատասխան սարքավորման ֆունկցիոնալության անբաժանելի մասն է, կապիտալացվում է որպես այդ սարքավորման մաս:

Եթե հիմնական միջոցի միավորը բաղկացած է օգտակար ծառայության տարբեր ժամկետ ունեցող նշանակալի մասերից, այդ մասերը հաշվառվում են որպես հիմնական միջոցների առանձին միավորներ (հիմնական բաղադրիչներ):

Հիմնական միջոցի միավորի օտարումից ստացված օգուտը և վնասը որոշվում է համեմատելով օտարումից ստացված մուտքերը հիմնական միջոցի հաշվեկշռային արժեքի հետ և ճանաչվում են գույք հիմունքով «Այլ եկամուտ/Այլ ծախս» հոդվածում՝ շահույթում կամ վնասում:

(ii) Հետագա ծախսումներ

Հետագա ծախսումները կապիտալացվում են, երբ հավանական է, որ Խումբը կհոսեն այդ ծախսումների հետ կապված ապագա տնտեսական օգուտները:

Հիմնական միջոցների ամենօրյա սպասարկման ծախսումները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում՝ կատարմանը զուգընթաց:

(iii) Մաշվածություն

Հիմնական միջոցների միավորների մաշվածության հաշվարկը սկսվում է դրանց տեղադրման և շահագործման պատրաստ լինելու պահից, իսկ սեփական ուժերով կառուցված ակտիվների դեպքում՝ վերջիններիս կառուցումն ավարտելու և շահագործման պատրաստ լինելու պահից: Մաշվածությունը հաշվարկվում է ակտիվի սկզբնական արժեքի հիման վրա՝ համաձայն մնացորդային արժեքը:

Արտադրական հոսքագծում օգտագործվող ակտիվների գծով մաշվածությունը հաշվարկվում է թողարկված միավորների մեթոդով՝ հիմք ընդունելով հանքաքարի գնահատված պաշարները և փաստացի արդյունահանված և մշակված հանքաքարը: Բոլոր այլ ակտիվների գծով մաշվածությունը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում՝ կիրառելով գծային մեթոդը հիմնական միջոցների միավորի յուրաքանչյուր մասի օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետի ընթացքում, քանի որ այս մեթոդն ավելի ճիշտ է արտացոլում ակտիվից ապագա տնտեսական օգուտների ստացման մոդելը: Հոլատարածքների գծով մաշվածություն չի հաշվարկվում:

Ստորև ներկայացված են հիմնական միջոցների օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետներն ընթացիկ և համադրելի ժամանակաշրջանների համար:

- | | |
|---|---|
| • Ծենքեր | |
| – արտադրամասերի շենքեր և շինություններ | թողարկված միավորների մեթոդ
Միջին հզորություն՝ 18-ից 352 միլիոն տոննա
10-ից 100 տարի |
| – այլ շենքեր | |
| • Մեքենաներ և սարքավորումներ | |
| – մեքենաներ և սարքավորումներ թափոնների
տեղափոխման և հեռացման համար | թողարկված միավորների մեթոդ
Միջին հզորություն՝ 18-ից 352 միլիոն տոննա |
| – այլ մեքենաներ և սարքավորումներ | 2-ից 100 տարի |
| • Հանքարդյունաբերական ակտիվներ | 25 տարի |
| • Տնտեսական գույք | 2-ից 70 տարի |

Մաշվածության հաշվարկման մեթոդները, օգտակար ծառայության ժամկետները և մնացորդային արժեքները վերանայվում են յուրաքանչյուր ֆինանսական տարվա վերջում և անհրաժեշտության դեպքում՝ ճշգրտվում:

(iv) Մակաբացման գծով ակտիվ

Արտադրական փուլի ընթացքում կրած մակաբացման ծախսումներից որպես կանոն կարելի է ստանալ երկու տեսակի օգուտ՝ պաշարների արտադրություն կամ բարելավված հասանելիություն հանքաքարին, որը կարողությունահանվի հետագա ժամանակաշրջաններում: Այն դեպքում, երբ մակաբացումից առաջացող օգուտն արտահայտվում է ժամանակաշրջանի ընթացքում արտադրված պաշարների տեսքով, մակաբացման ծախսումները հաշվառվում են որպես այդ պաշարների արտադրման ծախսումների մաս:

Երբ ստացվող օգուտն արտահայտվում է հետագա ժամանակաշրջաններում արդյունահանման ենթակա հանքաքարի հասանելիության բարելավման տեսքով, այս ծախսումները ճանաչվում են որպես ոչ ընթացիկ ակտիվ, որն անվանվում է «մակաբացման գծով ակտիվ»՝ հետևյալ չափանիշները բավարարելու դեպքում.

- հավանական է, որ մակաբացման հետ կապված ապագա տնտեսական օգուտները (հանքաքարի հասանելիության բարելավում) կհոսեն կազմակերպություն,
- կազմակերպությունը կարող է նույնականացնել հանքաքարի այն բաղադրիչը, որին հասանելիությունը բարելավվել է, և
- այդ բաղադրիչի գծով մակաբացման ծախսումները կարող են արժանահավատորեն չափվել:

Վերը նշված չափանիշներից որևէ մեկը չբավարարելու դեպքում, մակաբացման արտադրական ծախսումները հաշվառվում են ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվությունում որպես վաճառքի ինքնարժեք կատարվելու ժամանակ կամ ներառվում են արտադրված պաշարների ինքնարժեքում:

Հանքաքարի բաղադրիչները նույնականացնելիս Խումբը սերտորեն համագործակցում է հանքարդյունաբերական գործունեության բաժնի աշխատակիցների հետ՝ հանքավայրի պլանը վերլուծելու համար: Որպես կանոն, բաղադրիչը ընդհանուր հանքային մարմնի ենթաբազմություն է, և հանքը կարող է բաղկացած լինել մի քանի բաղադրիչներից: Մակաբացման գծով ակտիվի սկզբնական չափվումն իրականացվում է սկզբնական արժեքով, որը հանքաքարի նույնականացված բաղադրիչին հասանելիությունը բարելավող՝ մակաբացման ուղղակիորեն վերաբերող ծախսումների հանրագումարն է՝ գումարած ուղղակիորեն վերագրելի վերադիր ծախսերի տեղաբաշխումը:

Մակաբացման արտադրական ծախսումներն արտադրված պաշարների և մակաբացման գծով ակտիվի միջև բաշխելու համար օգտագործվում է արտադրության համապատասխան չափանիշ: Արտադրության այդ չափանիշը հաշվարկվում է հանքաքարի նույնականացված բաղադրիչի համար և օգտագործվում է որպես ուղենիշ՝ որոշելու ապագա օգուտների ստեղծման համար տեղի ունեցած լրացուցիչ աշխատանքի ծավալները: Խումբն օգտագործում է յուրաքանչյուր բաղադրիչի համար հանքաքարի արտադրության տվյալ ծավալների համար արդյունահանված թափոնների ծավալները՝ համեմատած ակնկալվող ծավալների հետ:

Մակաբացման գծով ակտիվը հաշվառվում է որպես գոյություն ունեցող ակտիվի՝ հանքարդյունաբերական ակտիվի լրացում կամ բարելավում և ներկայացվում է որպես հիմնական միջոցների մաս ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունում:

Մակաբացման գծով ակտիվի մաշվածությունը հետագայում հաշվարկվում է կիրառելով թողարկված միավորների մեթոդը հանքային մարմնի նույնականացված բաղադրիչի ակնկալվող օգտակար ծառայության ընթացքում, որի հասանելիությունը բարելավվել է մակաբացման արդյունքում: Տնտեսապես փոխհատուցելի պաշարները, որոնք ներառում են առկա և հնարավոր պաշարները, օգտագործվում են հանքային մարմնի նույնականացված բաղադրիչի ակնկալվող օգտակար ծառայությունը որոշելու համար: Մակաբացման գծով ակտիվն այնուհետև հաշվառվում է սկզբնական արժեքով՝ հանած մաշվածությունը և արժեզրկումից կորուստները:

Մակաբացման գծով ակտիվը ներառում է նաև հետախուզման և գնահատման ծախսումները, որոնք վերաբերում են նախքան հանքի մշակման աշխատանքները սկսելը Խմբի կողմից հանքաքարի պոտենցիալ պաշարների հետախուզման և գնահատման ժամանակ կրած ծախսումներին, ինչպես նաև հանքի մշակման ծախսումները, որոնք ներառում են երկրաբանական և գեոֆիզիկական ուսումնասիրությունների, հետախուզական հորատման ու նմուշների փորձարկման ծախսումները, մոնիտինգի և արտադրական սարքավորումների գծով ծախսումները, սկզբնական մակաբացման ծախսումները և նման աշխատանքների հետ կապված վերադիր ծախսերը:

(ը) Ֆինանսական գործիքներ

(i) Ծանաչում և սկզբնական չափում

Առևտրային դեբիտորական պարտքերը սկզբնապես ճանաչվում են առաջացման ժամանակ: Մյուս բոլոր ֆինանսական ակտիվները և ֆինանսական պարտավորությունները սկզբնապես ճանաչվում են, երբ Խումբը դառնում է գործիքի պայմանագրային կողմ:

Ֆինանսական ակտիվը (եթե այն առևտրային դեբիտորական պարտք չէ, որը չի պարունակում նշանակալի ֆինանսավորման բաղադրիչ) կամ ֆինանսական պարտավորությունը սկզբնապես չափվում է իրական արժեքով՝ գումարած, շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող հոդվածի դեպքում, գործարքի գծով այն ծախսումները, որոնք ուղղակիորեն վերագրելի են ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության ձեռքբերմանը կամ թողարկմանը: Նշանակալի ֆինանսավորման բաղադրիչ չպարունակող առևտրային դեբիտորական պարտքը սկզբնապես չափվում է գործարքի գնով:

(ii) Դասակարգում և հետագա չափում

Ֆինանսական ակտիվներ

Սկզբնական ճանաչման պահին ֆինանսական ակտիվը դասակարգվում է որպես ամորտիզացված արժեքով չափվող, այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող՝ պարտքային գործիքներում ներդրումների համար, այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող՝ բաժնային գործիքներում ներդրումների համար, կամ շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող:

Ֆինանսական ակտիվները չեն վերադասակարգվում սկզբնական ճանաչումից հետո, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ Խումբը փոխում է ակտիվների կառավարման իր բիզնես մոդելը, որի դեպքում փոփոխության ազդեցությունը կրող բոլոր ֆինանսական ակտիվները վերադասակարգվում են բիզնես մոդելի փոփոխությանը հաջորդող առաջին հաշվետու ժամանակաշրջանի առաջին օրը:

Ֆինանսական ակտիվը չափվում է ամորտիզացված արժեքով, եթե բավարարում է ստորև ներկայացված երկու պայմանները և նախորոշված չէ որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող.

- ակտիվը պահվում է այնպիսի բիզնես մոդելի շրջանակում, որի նպատակն է պահել ակտիվները պայմանագրային դրամական հոսքերը ստանալու համար և
- ֆինանսական ակտիվի պայմանագրային պայմանները որոշակի ամսաթվերին առաջացնում են դրամական հոսքեր, որոնք միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի գծով հաշվարկված տոկոսների վճարումներ են:

Բոլոր ֆինանսական ակտիվները, որոնք դասակարգված չեն որպես ամորտիզացված արժեքով չափվող կամ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող, ինչպես ներկայացված է վերը, չափվում են իրական արժեքով շահույթի կամ վնասի միջոցով: Այս ակտիվները ներառում են բոլոր ածանցյալ ֆինանսական ակտիվները: Սկզբնական ճանաչման պահին Խումբը կարող է անընդհատ ձևով նախորոշել ֆինանսական ակտիվը, որն այլապես բավարարում է ամորտիզացված արժեքով կամ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվելու պահանջները, որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող, եթե դա թույլ կտա վերացնել կամ էականորեն նվազեցնել հաշվառման անհամապատասխանությունը, որը հակառակ դեպքում կառաջանա:

Ֆինանսական ակտիվներ. Բիզնես մոդելի գնահատում

Խումբը պորտֆելի մակարդակով գնահատում է այն բիզնես մոդելի նպատակը, որի շրջանակում պահվում է ակտիվը, քանի որ այս գնահատումը լավագույնս արտացոլում է գործունեությունը կառավարելու և ղեկավարությանը տեղեկատվություն տրամադրելու եղանակը: Այդ դեպքում դիտարկվում է հետևյալ տեղեկատվությունը.

- պորտֆելի համար սահմանված քաղաքականությունը և նպատակները և այդ քաղաքականության աշխատանքը գործնականում: Մասնավորապես, արդյոք ղեկավարության ռազմավարության նպատակն է ստանալ պայմանագրով նախատեսված տոկոսային եկամուտը, ապահովել տոկոսադրույքների որոշակի կառուցվածքը, ֆինանսական ակտիվների ժամկետները համապատասխանեցնել համապատասխան ֆինանսական պարտավորությունների ժամկետներին կամ դրամական միջոցների ակնկալվող արտահոսքին կամ իրացնել դրամական հոսքերն ակտիվների վաճառքի միջոցով:
- ինչպես է գնահատվում պորտֆելի կատարողականը և ինչպես է այդ տեղեկատվությունը հաղորդվում Խմբի ղեկավարությանը:
- բիզնես մոդելի (և այդ բիզնես մոդելում պահվող ֆինանսական ակտիվների) վրա ազդող ռիսկերը և այդ ռիսկերի կառավարման եղանակը:
- ինչպես են վարձատրվում բիզնեսի ղեկավարները (օրինակ՝ արդյոք վարձատրությունը հիմնված է կառավարվող ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքի, թե ստացված դրամական հոսքերի վրա):
- նախորդ ժամանակաշրջաններում ֆինանսական ակտիվների վաճառքների հաճախականությունը, ծավալը և ժամկետները, այդ վաճառքների պատճառները և ապագա վաճառքների հետ կապված ակնկալիքները:

Ֆինանսական ակտիվների փոխանցումը երրորդ կողմերին այնպիսի գործարքներում, որոնք չեն բավարարում ապահանջման պայմանները, չի դիտարկվում որպես վաճառք այս նպատակի համար, և Խումբը շարունակում է ճանաչել այդ ակտիվները:

Ֆինանսական ակտիվները, որոնք պահվում են առևտրային նպատակների համար կամ կառավարվում են և որոնց ստեղծած արդյունքը գնահատվում է իրական արժեքի հիմունքով, չափվում են իրական արժեքով շահույթի կամ վնասի միջոցով:

Ֆինանսական ակտիվներ. Գնահատում, թե արդյոք պայմանագրային դրամական հոսքերը միայն մայր գումարի և տոկոսների վճարումներ են

Այս գնահատման նպատակների համար «մայր գումարը» սահմանվում է որպես ֆինանսական ակտիվի իրական արժեք սկզբնական ճանաչման պահին: «Տոկոսը» բաղկացած է փողի ժամանակային արժեքի և որոշակի ժամանակահատվածում չմարված մայր գումարի հետ կապված պարտքային ռիսկի և փոխառության հետ առնչվող այլ հիմնական ռիսկերի և ծախսերի (օրինակ՝ իրացվելիության ռիսկի և վարչական ծախսերի) համար փոխհատուցումից, ինչպես նաև շահույթի մարժայից:

Գնահատելիս, թե արդյոք պայմանագրային դրամական հոսքերը միայն մայր գումարի և տոկոսների վճարումներ են, Խումբը դիտարկում է գործիքի պայմանագրային պայմանները: Այս դեպքում գնահատվում է, թե արդյոք ֆինանսական ակտիվը պարունակում է այնպիսի պայմանագրային պայման, որը կարող է այնպես փոխել պայմանագրային դրամական հոսքերի ժամկետները կամ գումարը, որ ֆինանսական ակտիվը չբավարարի այդ պայմանը: Այս գնահատումն իրականացնելիս Խումբը դիտարկում է հետևյալը.

- պայմանական դեպքերը, որոնք կարող են փոխել դրամական հոսքերի գումարը կամ ժամկետները,
- պայմանները, որոնք կարող են ճշգրտել պայմանագրային արժեկտրոնային տոկոսադրույքը, այդ թվում՝ փոփոխական տոկոսադրույքի պայմանները
- վաղաժամ մարման և ժամկետի երկարաձգման պայմանները,
- պայմանները, որոնք սահմանափակում են Խմբի պահանջը որոշակի ակտիվներից առաջացող դրամական հոսքերով (օրինակ՝ առանց ռեզրեսի իրավունքի ֆինանսական ակտիվ):

Վաղաժամ մարման պայմանը համապատասխանում է միայն մայր գումարի և տոկոսների վճարում լինելու չափանիշին, եթե վաղաժամ վճարման գումարն ըստ էության մայր գումարի և չմարված մայր գումարի գծով տոկոսների չվճարված գումար է, որը կարող է ներառել պայմանագրի վաղաժամ դադարեցման համար ողջամիտ փոխհատուցում: Բացի այդ, պայմանագրի անվանական արժեքի նկատմամբ գեղջով կամ հավելավճարով ձեռք բերված ֆինանսական ակտիվի համար վաղաժամ մարում թույլատրող կամ պահանջող պայմանն այն գումարով, որն ըստ էության պայմանագրային անվանական արժեքը գումարած հաշվեգրված (սակայն չվճարված) պայմանագրային տոկոսն է (որը կարող է ներառել լրացուցիչ ողջամիտ փոխհատուցում պայմանագրի վաղաժամ դադարեցման համար), դիտարկվում է որպես նշված չափանիշին համապատասխանող, եթե վաղաժամկետ մարման հատկանիշի իրական արժեքն աննշան է սկզբնական ճանաչման պահին:

Ֆինանսական ակտիվներ. Հետագա չափում, օգուտներ և կորուստներ

Ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվները հետագայում չափվում են ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Ամորտիզացված արժեքը նվազեցվում է արժեզրկումից կորուստների չափով: Տոկոսային եկամուտը, փոխարժեքային տարբերություններից առաջացող օգուտը և վնասը և արժեզրկումը ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում: Ապաճանաչումից առաջացող օգուտը կամ կորուստը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում:

Ֆինանսական պարտավորություններ. Դասակարգում, հետագա չափում, օգուտներ և կորուստներ

Ֆինանսական պարտավորությունները դասակարգվում են որպես ամորտիզացված արժեքով չափվող կամ իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող: Ֆինանսական պարտավորությունը դասակարգվում է որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող, եթե այն դասվում է առևտրային նպատակներով պահվող գործիքների դասին, ածանցյալ գործիք է կամ նախորոշված է որպես այդպիսին սկզբնական ճանաչման պահին: Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական պարտավորությունները չափվում են իրական արժեքով, իսկ դրանց գծով գուտ օգուտը և կորուստները, ներառյալ՝ տոկոսային ծախսը, ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում: Այլ ֆինանսական պարտավորությունները հետագայում չափվում են ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Տոկոսային ծախսը և փոխարժեքային տարբերություններից առաջացող օգուտը և վնասը ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում: Ապաճանաչումից առաջացող ցանկացած օգուտը կամ կորուստը նույնպես ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում:

(iii) Հաշվանցում

Ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները հաշվանցվում են և ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունում ներկայացվում է զուտ գումարն այն և միայն այն դեպքում, երբ Խումբը տվյալ պահին ունի գումարները հաշվանցելու իրագործելի իրավաբանորեն ամրագրված իրավունք և մտադիր է կամ հաշվարկն իրականացնել զուտ հիմունքով, կամ իրացնել ակտիվը և մարել պարտավորությունը միաժամանակ:

(iv) Ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ

Ածանցյալ գործիքների սկզբնական ճանաչումն իրականացվում է իրական արժեքով: Գործարքի վերագրելի ծախսումները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում, երբ առաջանում են: Սկզբնական ճանաչումից հետո ածանցյալ գործիքները չափվում են իրական արժեքով, որի փոփոխությունները ճանաչվում են անմիջապես շահույթում կամ վնասում:

Ներկառուցված ածանցյալ գործիքներն առանձնացվում են հիմնական պայմանագրից և հաշվառվում են առանձին, եթե ներկառուցված ածանցյալ գործիքի տնտեսական բնութագրերը և ռիսկերը սերտորեն կապված չեն հիմնական պայմանագրի տնտեսական բնութագրերի և ռիսկերի հետ, առանձին գործիքը, որի պայմանները նույնն են, ինչ ներկառուցված ածանցյալ գործիքինը, բավարարում է ածանցյալ գործիքի սահմանմանը, համակցված գործիքը չի չափվում իրական արժեքով շահույթի կամ վնասի միջոցով: Առանձնացվող ներկառուցված ածանցյալ գործիքների իրական արժեքի փոփոխությունները ճանաչվում են անմիջապես շահույթում կամ վնասում:

(թ) Արժեզրկում

(i) Ոչ ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ

Ֆինանսական գործիքներ

Խումբը ճանաչում է կորստի պահուստ ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներից ակնկալվող պարտքային կորուստների գծով:

Խումբն օգտագործում է պահուստների մատրից այն առևտրային դերիտորական պարտքերի գծով ակնկալվող պարտքային կորուստները չափելու համար, որոնք ենթակա չեն պայմանական գնորոշման: Պայմանական գնորոշման ոչ ենթակա առևտրային դերիտորական պարտքերի գծով կորստի պահուստը միշտ չափվում է ամբողջ ժամկետում ակնկալվող պարտքային կորուստներին հավասար գումարով:

Երբ Խումբը որոշում է, թե արդյոք տեղի է ունեցել ֆինանսական ակտիվի (բացառությամբ առևտրային դերիտորական պարտքերի) գծով պարտքային ռիսկի նշանակալի ան սկզբնական ճանաչումից ի վեր և երբ գնահատում է ակնկալվող պարտքային կորուստները, այն դիտարկում է ողջամիտ և հիմնավորված տեղեկատվությունը, որը տեղին է և հասանելի առանց անհարկի ծախսումների կամ ջանքերի: Գնահատումը ներառում է քանակական և որակական տվյալները, ինչպես նաև Խմբի անցյալ ժամանակաշրջանների փորձի և պարտքի հիմնավորված գնահատման վրա հիմնված վերլուծությունը և ապագայամետ տեղեկատվությունը:

Խումբը համարում է, որ ֆինանսական ակտիվի գծով տեղի է ունեցել պարտագանցում, եթե պայմանագրով նախատեսված վճարումները ժամկետանց են 90 օր: Այնուամենայնիվ, որոշ դեպքերում Խումբը կարող է նաև համարել, որ ֆինանսական ակտիվի գծով տեղի է ունեցել պարտագանցում, եթե ներքին կամ արտաքին տեղեկատվությունը ցույց է տալիս, որ քիչ հավանական է, որը Խումբն ամբողջությամբ կստանա պայմանագրով նախատեսված չմարված գումարները՝ նախքան Խմբի կողմից պարտքի որակի բարելավման այլ միջոցները հաշվի առնելը: Ֆինանսական ակտիվը դուրս է գրվում, երբ չկա պայմանագրային դրամական հոսքերի վերականգնման ողջամիտ ակնկալիք և սովորաբար տեղի է ունենում, երբ ակտիվը դառնում է ավելի քան մեկ տարի ժամկետանց և ենթակա չէ հարկադիր գործողությունների կիրառման:

Ամբողջ ժամկետում ակնկալվող պարտքային կորուստներն այն ակնկալվող պարտքային կորուստներն են, որոնք առաջանում են բոլոր հնարավոր պարտագանցման դեպքերից ֆինանսական գործիքի ակնկալվող ժամկետի ընթացքում:

12-ամսյա ականավոր պարտքային կորուստներն ականավոր պարտքային կորուստների այն մասն են, որոնք առաջանում են ֆինանսական գործիքի գծով հաշվետու ամսաթվին հաջորդող 12 ամսում հնարավոր պարտագանցման դեպքերից (կամ ավելի կարճ ժամկետում, եթե ֆինանսական գործիքի ականավոր ժամկետը պակաս է 12 ամսից):

Առավելագույն ժամկետը, որը դիտարկվում է ականավոր պարտքային կորուստները չափելիս, պայմանագրի առավելագույն ժամկետն է, որի ընթացքում Խումբը ենթարկվում է պարտքային ռիսկին:

Ակնկալվող պարտքային կորուստների չափում

Ակնկալվող պարտքային կորուստները ֆինանսական գործիքի պարտքային կորուստների հավանականությամբ կշռված գնահատականն են: Պարտքային կորուստները չափվում են որպես բոլոր դրամական պակասորդների ներկա արժեք (պայմանագրին համապատասխան Խմբին հասանելիք դրամական հոսքերի և Խմբի կողմից ականավոր ստացվելիք դրամական հոսքերի միջև տարբերություն):

Ակնկալվող պարտքային կորուստները գեղջվում են ֆինանսական ակտիվի արդյունավետ տոկոսադրույքով:

Պարտքային առումով արժեզրկված ֆինանսական ակտիվներ

Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ Խումբը գնահատում է ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվները պարտքային առումով արժեզրկված լինելու տեսանկյունից: Ֆինանսական ակտիվը պարտքային առումով արժեզրկված է, երբ տեղի են ունեցել մեկ կամ մի քանի դեպքեր, որոնք բացասական ազդեցություն ունեն այդ ֆինանսական ակտիվի գնահատված ապագա դրամական հոսքերի վրա:

Ֆինանսական ակտիվի պարտքային առումով արժեզրկված լինելու ապացույցներից են հետևյալ դեպքերի վերաբերյալ դիտարկելի տվյալները.

- փոխառուի կամ թողարկողի նշանակալի ֆինանսական դժվարությունները,
- պայմանագրի խախտումը, ինչպիսին է պարտագանցումը կամ ավելի քան 90 օր ժամկետանց դառնալը,
- Խմբի կողմից վարկի կամ փոխառության պայմանների այնպիսի վերանայումը, որը Խումբն այլ պայմաններում չէր դիտարկի,
- հավանականությունը, որ հաճախորդը կսնանկանա կամ այլ կերպ ֆինանսապես կվերակազմակերպվի:

Ակնկալվող պարտքային կորուստների ներկայացումը ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունում

Ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվների գծով կորստի պահուստը նվազեցվում է այդ ակտիվների համախառն հաշվեկշռային արժեքից:

Դուրսգրում

Ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքը դուրս է գրվում, երբ Խումբը չունի ֆինանսական ակտիվն ամբողջությամբ կամ կամ դրա մի մասը փոխհատուցելու հիմնավոր ականալիք: Ֆիզիկական անձ հաճախորդների համար Խումբը կիրառում է համախառն հաշվեկշռային արժեքի դուրսգրման քաղաքականություն ֆինանսական ակտիվի ավելի քան 360 օր ժամկետանց լինելու դեպքում՝ հիմք ընդունելով նմանատիպ ակտիվների գծով գումարների փոխհատուցման անցյալ ժամանակաշրջանների փորձը: Իրավաբանական անձ հաճախորդների համար Խումբն իրականացնում է դուրսգրման ժամկետների և գումարի առանձին գնահատում՝ ելնելով փոխհատուցման ողջամիտ ականալիքներից: Խումբը չի ականալում դուրսգրված գումարների էական փոխհատուցում: Այնուամենայնիվ, դուրսգրված ֆինանսական ակտիվները կարող են դեռևս կատարողական գործողությունների առարկա լինել՝ հասանելի գումարների փոխհատուցման հետ կապված Խմբի ընթացակարգերի հետ համապատասխանությունն ապահովելու համար:

(ii) Ոչ ֆինանսական ակտիվներ

Խմբի ոչ ֆինանսական ակտիվների, բացառությամբ պաշարների և հետաձգված հարկային ակտիվների, հաշվեկշռային արժեքը վերանայում է յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ՝ որոշելու համար, թե արդյոք առկա է որևէ հայտանիշ, ըստ որի ակտիվը կարող է արժեզրկված համարվել: Եթե որևէ այդպիսի հայտանիշ առկա է, ապա գնահատվում է ակտիվի փոխհատուցվող գումարը:

Արժեզրկման ստուգման նպատակով ակտիվները, որոնց արժեզրկումը հնարավոր չէ գնահատել անհատական հիմունքով, խմբավորվում են ակտիվների փոքրագույն խմբերի, որոնք շարունակական օգտագործման արդյունքում առաջացնում են այլ ակտիվներից կամ ակտիվների խմբերից կամ դրամաստեղծ միավորից մեծապես անկախ դրամական միջոցների ներհոսքեր:

Ակտիվի կամ դրամաստեղծ միավորի փոխհատուցվող գումարը որոշվում է որպես հետևյալ երկու մեծություններից առավելագույնը. օգտագործման արժեք և իրական արժեք՝ հանած վաճառքի ծախսերը: Օգտագործման արժեքը գնահատելիս գնահատված ապագա դրամական հոսքերը գեղջվում են մինչև իրենց ներկա արժեքը՝ օգտագործելով գեղջման մինչև հարկումը դրույքը, որն արտացոլում է փողի ժամանակային արժեքի ընթացիկ շուկայական գնահատումները և ակտիվին կամ դրամաստեղծ միավորին հատուկ ռիսկերը:

Արժեզրկումից կորուստ ճանաչվում է, երբ ակտիվի կամ նրա դրամաստեղծ միավորի հաշվեկշռային արժեքը գերազանցում է գնահատված փոխհատուցվող գումարը:

Արժեզրկումից կորուստները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում: Դրամաստեղծ միավորի (միավորների խմբի) ակտիվների հաշվեկշռային արժեքը նվազեցնելու նպատակով արժեզրկումից կորուստը բաշխվում է համամասնորեն:

Նախորդ ժամանակաշրջաններում ճանաչված արժեզրկումից կորուստները գնահատվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ՝ բացահայտելու համար, թե առկա է արդյոք որևէ հայտանիշ, ըստ որի արժեզրկումից կորուստը հնարավոր է, որ այլևս գոյություն չունի կամ նվազել է: Արժեզրկումից կորուստը հակադարձվում է, եթե տեղի են ունեցել փոփոխություններ փոխհատուցվող գումարը որոշելիս օգտագործված գնահատականներում: Արժեզրկումից կորուստը հակադարձվում է միայն այն չափով, որքանով ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը չի գերազանցում այն հաշվեկշռային արժեքը, որը որոշված կլիներ (առանց համապատասխան մաշվածության կամ ամորտիզացիայի), եթե արժեզրկումից կորուստ ճանաչված չլիներ:

(ժ) Բաժնետիրական կապիտալ

Բաժնետիրական կապիտալը դասակարգվում է որպես սեփական կապիտալ:

Լրացուցիչ վնարված կապիտալ

Սկզբնական ճանաչման պահին բաժնետերերի խմբի ընկերություններից շուկայական տոկոսադրույքից ցածր տոկոսադրույքով ստացված փոխառությունների իրական արժեքն ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի ներկա արժեքն է՝ գեղջված շուկայական տոկոսադրույքով: Փոխառությունների անվանական արժեքի և սկզբնական ճանաչման պահին դրանց իրական արժեքի միջև տարբերությունը դասակարգվում է որպես լրացուցիչ կապիտալ՝ առանց հետաձգված հարկի:

(ի) Պահուստներ

Պահուստը ճանաչվում է, երբ Խումբը՝ որպես անցյալ դեպքերի արդյունք, ներկա պահին ունի իրավական կամ կառուցողական պարտականություն, որը հնարավոր է արժանահավատորեն գնահատել, և հավանական է, որ այդ պարտականությունը մարելու համար կպահանջվի տնտեսական օգուտների արտահոսք: Պահուստները որոշվում են՝ գեղջելով ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերը գեղջման մինչև հարկումը դրույքով, որն արտացոլում է փողի ժամանակային արժեքի ընթացիկ շուկայական գնահատումները և այդ պարտավորությանը հատուկ ռիսկերը: Ձեռքի գծով ծախսը ճանաչվում է որպես ֆինանսական ծախս:

(i) Տեղանքի վերականգնման գծով պահուստ

Խումբը կկրի տեղանքի վերականգնման ծախսերը կամ գործունեության ընթացքում կամ Խմբի հանքարդյունաբերական գույքի գործառնական կյանքի ավարտից հետո: Խումբը գնահատում է տեղանքի վերականգնման գծով պահուստը յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

Տեղանքի վերականգնման գծով պահուստը ճանաչվում է, երբ Խումբը՝ որպես անցյալ դեպքերի արդյունք, ունի իրավական կամ կառուցողական պարտականություն, հավանական է, որ այդ պարտականությունը մարելու համար կպահանջվի տնտեսական օգուտների արտահոսք և պարտականության գումարը հնարավոր է արժանահավատորեն գնահատել: Այս վերականգնման գործողությունները ներառում են հանքի, թափոնների լցակայանների, պոչամբարների և կից կառուցվածքների փակելու, տուժած տարածքները վերականգնելու, բարելավելու և բուսականությունը վերականգնելու աշխատանքները:

Պարտավորության սկզբնական ճանաչման ժամանակ գնահատված ծախսերի ներկա արժեքը կապիտալացվում է՝ ավելացնելով համապատասխան հանքարդյունաբերական ակտիվների հաշվեկշռային արժեքը այն չափով, որքանով Խումբը կրել է այդ ծախսերը հանքի մշակման/կառուցման համար: Թափոնների լցակայանների վերականգնման և հանքի փակման հետ կապված ծախսերը ներկայացվում են գուտ ներկա արժեքով և ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում:

Տեղանքի վերականգնման գնահատված ժամկետների կամ գնահատված ապագա ծախսերի փոփոխությունները ճանաչվում են առաջընթաց՝ ճշգրտելով տեղանքի վերականգնման պարտավորությունը և ակտիվը, որին այն վերաբերում է, եթե նախնական գնահատումը սկզբնապես ճանաչվել է որպես ՀՀՄՍ 16-ի համաձայն չափված ակտիվի մաս, այլապես՝ փոփոխությունները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում:

Տեղանքի վերականգնման պարտավորության ցանկացած նվազեցում, և, հետևաբար, այն ակտիվի ցանկացած նվազեցում, որին այն վերաբերում է, չի կարող գերազանցել ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը: Հակառակ դեպքում՝ հաշվեկշռային արժեքի գերազանցող մասը անմիջապես ճանաչվում է շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին համախմբված հաշվետվությունում:

Եթե գնահատման փոփոխությունը հանգեցնում է տեղանքի վերականգնման պարտավորության աճի և, հետևաբար, ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի ավելացման, Խումբը դիտարկում է, թե արդյոք առկա են ակտիվի արժեզրկման հայտանիշներ և, նման հայտանիշների առկայության դեպքում, իրականացնում է արժեզրկման ստուգում:

Ժամանակի ընթացքում, գեղչված պարտավորությունն աճում է ներկա արժեքի փոփոխության մասով՝ հիմք ընդունելով գեղչման դրույքները, որոնք արտացոլում են ընթացիկ շուկայական գնահատումները և պարտավորությանը բնորոշ ռիսկերը: Չեղչման պարբերական ծախսագրումը ճանաչվում է շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին համախմբված հաշվետվությունում՝ որպես ֆինանսական ծախսի մաս: Փակված տարածքների համար գնահատված ծախսերի փոփոխություններն անմիջապես ճանաչվում են շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվությունում:

(ii) Համադրելի տեղեկատվություն

Նախորդ ժամանակաշրջանի որոշ համադրելի տեղեկատվություն վերադասակարգվում է ընթացիկ տարվա ներկայացման փոփոխությունների հետ համապատասխանություն ապահովելու նպատակով:

36. Դեռևս չկիրառվող նոր ստանդարտներ և մեկնաբանություններ

Մի շարք նոր ստանդարտներ գործում են 2024թ. հունվարի 1-ից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար, և թույլատրվում է այդ ստանդարտների և փոփոխությունների վաղաժամ կիրառումը: Այնուամենայնիվ, այս համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստելիս Խումբը վաղաժամ չի կիրառել նոր կամ փոփոխված ստանդարտները:

(ա) ՖՀՄՄ 18 «Տեղեկատվության ներկայացում և բացահայտում ֆինանսական հաշվետվություններում»

ՖՀՄՄ 18-ը կփոխարինի ՀՀՄՄ 1 «Ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացում» և կկիրառվի 2027թ. հունվարի 1-ին կամ դրանից հետո սկսվող տարեկան հաշվետու ժամանակաշրջանների համար: Նոր ստանդարտը ներկայացնում է հետևյալ հիմնական նոր պահանջները.

- Կազմակերպություններից պահանջվում է շահույթի կամ վնասի մասին հաշվետվությունում բոլոր եկամուտները և ծախսերը դասակարգել ըստ հինգ դասերի՝ գործառնական, ներդրումային, ֆինանսական, ընդհատված գործառնություններ և շահութահարկ: Կազմակերպություններից նաև պահանջվում է ներկայացնել նոր սահմանված գործառնական շահույթի ենթագումարը: Կազմակերպության գուտ շահույթը չի փոխվի:
- Ղեկավարության կողմից սահմանված կատարողականի չափորոշիչները բացահայտվում են ֆինանսական հաշվետվությունների մեկ ծանոթագրությունում:
- Տրվում է ընդլայնված ուղեցույց ֆինանսական հաշվետվություններում տեղեկատվությունը խմբավորելու վերաբերյալ:

Բացի այդ, բոլոր կազմակերպություններից պահանջվում է օգտագործել գործառնական շահույթի ենթագումարը որպես մեկնարկային կետ դրամական հոսքերի մասին հաշվետվության համար՝ անուղղակի մեթոդով գործառնական գործունեության դրամական հոսքերը ներկայացնելիս:

Ներկայումս Խումբը գնահատում է նոր ստանդարտի ազդեցությունը, մասնավորապես, շահույթի կամ վնասի մասին համախմբված հաշվետվության, դրամական հոսքերի մասին համախմբված հաշվետվության կառուցվածքի և ղեկավարության կողմից սահմանված կատարողականի չափորոշիչների համար պահանջվող լրացուցիչ բացահայտումների հետ կապված: Խումբը նաև գնահատում է ազդեցությունը համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններում տեղեկատվության խմբավորման վրա, այդ թվում այն հոդվածների համար, որոնք ներկայումս նշվում են որպես «այլ»:

(բ) Այլ հաշվապահական հաշվառման ստանդարտներ

Ստորև ներկայացված նոր և փոփոխված ստանդարտներն ըստ ակնկալիքների նշանակալի ազդեցություն չեն ունենա Խմբի համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

- Փոխանակման հնարավորության բացակայություն (ՀՀՄՄ 21-ի փոփոխություններ)
- Ֆինանսական գործիքների դասակարգում և չափում (ՖՀՄՄ 9-ի և ՖՀՄՄ 7-ի փոփոխություններ)